

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Bakalářská práce

**Porovnání vzdělávacích systémů České republiky
a Spojeného království Velké Británie
a Severního Irsku se zaměřením na výuku cizích
jazyků na druhém stupni**

Comparison of systems of education in the Czech
Republic and in the United Kingdom of Great Britain and
Northern Ireland with focus on education of foreign
languages at secondary schools

Vypracovala: Kristýna Peštová
Studijní kombinace: AJu- Nju- Szu

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Hessová

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 13. 7. 2018

Kristýna Peštová

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Lence Hessové za odborné vedení, cenné rady při zpracování mé bakalářské práce a vřelý přístup při konzultacích. Dále bych ráda poděkovala všem, jež se podíleli na vyučovací hodině, na jejíž základě stojí praktická část mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou porovnání vzdělávacích systémů České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska se zaměřením na výuku cizích jazyků na druhém stupni. Jednotlivé vzdělávací systémy jsou nejprve představeny a následně porovnány na základě Rámcově vzdělávacího programu a Národního kurikula. Je také poukázáno na práci s terminologií formou překladu odborných termínů do českého jazyka. Praktická část je věnována přípravě plánu na vyučovací hodinu s cílem seznámit žáky deváté třídy s hlavními odlišnostmi českého a britského školství. Součástí práce je umístění vyučovací hodiny na Metodický portál RVP.CZ jako ukázkovou hodinu průřezového tématu Multikulturní výchovy.

Klíčová slova

Druhý stupeň, Národní kurikulum, multikulturní výchova, Rámcový vzdělávací program, Společný evropský referenční rámec, výuka cizích jazyků, vzdělávací systém

Abstract

The bachelor thesis deals with the theme of comparison of systems of education in the Czech Republic and in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland with focus on education of foreign languages at secondary schools. The systems of education of both countries are introduced and compared in terms of framework educational programme and National curriculum. The work with terminology is also pointed out by translation of technical terms into the Czech language. The practical part is focused on a lesson plan with the aim to present the differences of Czech and British system of education to the pupils of the ninth class. The thesis includes an insertion of the lesson plan to the Methodical portal RVP.CZ as a sample lesson of a cross-sectional theme of Multicultural education.

Keywords

Secondary school, National curriculum, multicultural education, framework educational programme, Common European Framework of Reference, foreign language teaching, system of education

Obsah

Úvod.....	7
1. Vzdělávací systém	8
2. Vzdělávací systém České republiky	9
2.1. Historie cizích jazyků v českém vzdělávání	9
2.2. Základní vzdělávání České republiky	11
2.3. Jazyk a jazyková komunikace	13
2.4. Mateřský, cizí a další cizí jazyk	14
2.5. Společný evropský referenční rámec	15
2.6. Jazykové Portfolio.....	17
3. Vzdělávací systém Spojeného království	18
3.1. Historie cizích jazyků Spojeného království.....	19
3.2. Základní vzdělávání Spojeného království	20
3.3. Struktura vzdělávání.....	21
3.4. Sekundární vzdělávání Spojeného království	21
3.5. Výuka cizích jazyků	22
3.6. Odlišnosti dílčích zemí Spojeného království se zaměřením na výuku cizích jazyků	25
4. Porovnání systémů vzdělávání České republiky a Spojeného království.....	27
4.1. Odlišnosti vzdělávacích systémů	27
4.2. Podobnosti vzdělávacích systémů.....	28
5. Příprava plánu na vyučovací hodinu	30
5.1. Popis vyučovací hodiny	30
5.2. Seznam aktivit a očekávání	32
5.3. Následná reflexe odučené hodiny	36
5.4. Návrh změn vedoucích k vylepšení realizace vyučovací hodiny.....	38
5.5. Umístění vyučovací hodiny na Metodický portál	39

6. Terminologie	40
Závěr.....	41
Použitá literatura	43
Přílohy	48

Úvod

V dnešní době dochází k mohutnému rozvoji mezinárodního vzdělávání. Tématem mé bakalářské práce je porovnání vzdělávacích systémů České republiky a Spojeného království. Jejich zkoumáním zjišťuji podobnosti a rozdíly, které nás mohou inspirovat k rozvoji našeho vzdělávání, tudíž i naší společnosti. Studuji učitelství anglického a německého jazyka pro 2. stupeň základních škol, a proto se blíže zaměřuji na výuku cizích jazyků na druhém stupni. Domnívám se, že právě porovnáním odlišných vzdělávacích systémů si můžeme více uvědomit náš vlastní vzdělávací systém a také se v některých ohledech nechat inspirovat. Je možné, že právě vzdělávání ve Spojeném království nám může jít příkladem.

V teoretické části práce vysvětlím, co se skrývá pod pojmem vzdělávací systém jako takový. Dále popíši systém vzdělávání v České republice a ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska se zaměřením na výuku cizích jazyků na 2. stupni základních škol. Systém vzdělávání se liší i dle jednotlivých částí Spojeného království, proto zmíním i odlišnosti v Anglii, Walesu, Skotsku a Severním Irsku. Následně uvedu typy škol druhého stupně, na které mohou žáci po ukončení primárního vzdělání nastoupit. Jelikož se ve Velké Británii často vyskytují školy soukromého a církevního typu, zařadila jsem je do obsahu mé práce.

Hlavním cílem teoretické části práce je tedy porovnat vzdělávací systémy obou zemí u jednotlivých systémů vzdělávání se zaměřím na popis rozdílů a podobností, které budu čerpat především z Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a z britského Národního kurikula pro vzdělávání na 2. stupni základních škol.

V praktické části popíši plán na vyučovací hodinu anglického jazyka pro devátou třídu základní školy. Cílem hodiny je seznámit žáky s odlišnostmi českého a britského systému vzdělávání v osmé třídě. Příprava na vyučovací hodinu je současně umístěna i na Metodickém portálu RVP.CZ jako praktická ukázka užití průřezového tématu Multikulturní výchova v anglickém jazyce. Jednou z klíčových úloh je i práce s terminologií. Součástí mé práce je tedy i správné vymezení mezinárodních pojmů a překlad odborných termínů z anglického do českého jazyka.

1. Vzdělávací systém

Pro potřeby mé práce je nutné definovat pojem vzdělávací systém. Ten není přesně ustálený. Někdy se zaměřuje s termínem „výchovně- vzdělávací systém“. Je to proto, že ve vzdělávacím systému se nejedná pouze o učení samotné, ale cíle vzdělávání zahrnují i všestrannou výchovu k prosociálnímu chování.

V pedagogickém slovníku Průcha uvádí dva významy vzdělávacího systému České republiky. „[...]Pojem může být chápán dvojím způsobem:

1. Školství

2. Soubor všech škol, školských zařízení a jiných vzdělávacích institucí, který jako celek zajišťuje ve státě realizaci vzdělávání. [...]“ (Průcha, 2001, s. 298,299)

Ve své práci se zabývám tímto pojmem zejména ve významu školství. Zajímá mě struktura, pojetí, cíle a možnosti vzdělávání.

Podle britského slovníku (2018) se v anglickém jazyce používá pojem „*education(al) system*“ nebo „*system of education*“. I ten se může zkoumat z více úhlů pohledu. Obecně se tento termín používá ve spojení se státním vzděláváním a spadá pod něj mnoho odvětví, jako je například školní legislativa, materiální vybavení, průběh studia od mateřské školy po vysoké školy apod. (British Council, 2018)

Z této definice se dozvídáme, že pojem vzdělávací systém obsahuje mnoho odvětví. Je tedy nutné si vymezit užší sféru zájmu. Já se soustředím na vzdělávací systém na 2. stupni základních škol, a to hlavně na výuku cizích jazyků. Hlavním cílem teoretické části mé práce je porovnání jednotlivých systémů vzdělávání, kterým se zabývá komparativní neboli srovnávací pedagogika. v Českém prostředí srovnávací pedagogiku propaguje Jan Průcha či Eliška Walterová.

2. Vzdělávací systém České republiky

V České republice je vzdělávání vymezeno podle zákona č. 561/2004 Sb. na rovině státní a školní. Státní úroveň spadá pod Národní program vzdělávání, který vymezuje vzdělávání jako celek v Rámcově vzdělávacím programu (dále jen RVP). Národní program rozvoje vzdělávání byl schválen ministerstvem školství v roce 2001, označuje se jako „Bílá kniha“ a mezi jeho hlavní cíle patří celoživotní vzdělávání, ať už ve školních institucích, ve volném čase, či v pracovním prostředí, a také demokratická vzdělávací politika, jenž si klade za cíl rovnocennou možnost vzdělávání pro všechny.

RVP je rozdělen na jednotlivé etapy studia -předškolní, základní a střední vzdělávání. Je to dokument, který specifikuje úroveň klíčových kompetencí a vymezuje obsah vzdělávání. Současný program platí od roku 2017 a byl vydán Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Každá státní školní instituce se řídí tímto dokumentem a podle jeho zásad vytváří vlastní školní vzdělávací program (dále jen ŠVP), který je konkrétní a vyhovuje jednotlivým školním zařízením. (MŠMT, 2018)

2.1. Historie cizích jazyků v českém vzdělávání

Ve středověku probíhala veškerá výuka v univerzálním latinském jazyce, který sloužil jako jediný dorozumívací prostředek ve školách. Latina byla totiž jediná cesta, jak porozumět antickým textům. Byla také jazykem církve, vědy a diplomacie. Jelikož mateřským jazykem žáků byla staroslovenština, vyučovala se latina jako cizí jazyk. Za německého osídlování a nástupu habsburské monarchie se dostávala na naše území němčina. Území Slezska bylo ovlivněno ještě polštinou. Roku 1348 byla založena Karlova Univerzita, na které byl jediný vyučovací jazyk latina, kterou později nahradila němčina. (Najvar, 2010; Ježková, 2010)

Jan Ámos Komenský sepsal speciální příručky cizojazyčného vzdělávání, například *Orbis sensualium pictus* (Svět v obrazech, 1685), které obsahují texty v latině, němčině, italštině, francouzštině, později v maďarštině a češtině. Dával však přednost výuce mateřského jazyka. Za vlády Marie Terezie byla ve školách vyučovacím jazykem němčina. Mezi cizí jazyky patřila na gymnáziích i řečtina. Výuka cizích jazyků zabírala na gymnáziích až polovinu vyučovací doby. Za Rakouska- Uherska tedy panovala po celém území dominantní němčina, ale učila se i latina, řečtina, francouzština a angličtina. Tento stav trval až do roku 1948, kdy se Česká republika stala satelitem

Sovětského svazu a jediným povinným cizím jazykem na základních školách se stala ruština. (Najvar, 2010; Ježková, 2010)

Česká republika patří mezi státy, ve kterých se ještě před 25 lety vyučoval na základních školách jiný cizí jazyk než dnes. Od roku 1948 byla povinným a jediným cizím jazykem na základních školách ruština. Od roku 1960 byla ruština povinná od 5. třídy (v té době na druhém stupni). Od té doby přetrvává nadbytek pedagogů ruského jazyka, který ve většině případech není v nabídce základních škol. Po politických změnách roku 1989 zájem o cizí jazyky vzrostl. První cizí jazyk byl zahrnut jako povinná součást vzdělávání od 5. ročníku základních škol, druhý cizí jazyk se stal volitelným od 7. - 8. třídy. Záleželo na školách, kolik a jaké jazyky budou nabízet. Nejčastějším cizím jazykem byla a je angličtina a němčina. (Najvar, 2010; Ježková, 2010)

Od roku 2006 je první cizí jazyk vyučován už od 3. do 5. ročníku s tříhodinovou časovou dotací týdně a od 6. do 9. ročníku s šestihodinovou časovou dotací týdně. Dále mohou školy nabízet francouzštinu, ruštinu nebo španělštinu. Od konce devadesátých let mají žáci a stejně tak jejich rodiče největší zájem o angličtinu. Velký vliv na to měla i média ze západu (USA a Velká Británie) a rok 1995, kdy Evropská unie uznala angličtinu jako celosvětový jazyk - lingua franca. Podle encyklopedického slovníku češtiny (2017) se tímto pojmem rozumí:

Jazyk, který má funkci společného komunikačního prostředku mluvčích různých mateřských jazyků; česky někdy též *lingva franka*. z širšího hlediska lze za *situaci užívání jaz. v roli l.f.* považovat takovou komunikační situaci, ve které hlavním jaz. interakce není mateřský jaz. nikoho, resp. většiny z účastníků interakce.

(Sherman, 2017; Najvar, 2010; Ježková, 2010)

Tuto skutečnost ale opět může změnit vliv médií, postoj rodičů a samotná nabídka uplatnění se ve společnosti, protože němčina jako oblíbenější cizí jazyk převažuje na územích sousedících s Rakouskem a Německem, kde je častý styk s německy mluvícím obyvatelstvem. Z toho vyplývá, že pojetí vzdělávání v České republice bylo vždy ovlivňováno politickou situací. (Najvar, 2010; Ježková, 2010)

Shrnu-li současný stav, jsou v dnešní době součástí základního vzdělávání minimálně 2 cizí jazyky. První cizí jazyk lze zařadit do kteréhokoliv ročníku 1. stupně, povinně od 3.

třídy, zvolit si počet vyučovacích hodin týdně, povinně od tří do šesti hodin, i druh cizího jazyku. Druhý cizí jazyk se zavádí většinou v 8. třídě. Výuka cizích jazyků se u nás řídí podle RVP. Současná podoba je platná od roku 2017. (MŠMT, 2018)

2.2. Základní vzdělávání České republiky

V Rámcově vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV) nalezneme pojetí a charakteristiku základního vzdělávání. Až do školního roku 2017/2018 byla základní škola první povinná instituce pro všechny žáky. Dnes už je povinný i jeden rok předškolní docházky, aby si žáci osvojili základní pravidla školského systému a nevznikl tak někdy náročný přechod mezi domácím a školním prostředím. Základní vzdělávání je rozděleno na dva po sobě jdoucí stupně. Na prvním stupni se žáci učí pravidelnosti školní docházky. Je založen na rozvíjení individuálních potřeb žáků. Činnosti na prvním stupni vedou k motivaci žáků k dalšímu učení a nalezení vhodného řešení problémů. První stupeň zahrnuje první až pátou třídu. Děti nastupují do první třídy z pravidla kolem šestého roku. Po dokončení páté třídy mají žáci možnost pokračovat na 2. stupni základní školy anebo po složení přijímacích zkoušek mohou nastoupit na osmiletá gymnázia. (MŠMT, 2017a)

Druhý stupeň, který je od šesté do deváté třídy, žáci jsou tu tedy přibližně mezi jedenáctým a patnáctým rokem svého života, umožňuje žákům získání dovedností, vědomostí a návyků, které vedou k samostatnému učení, kultivovanému chování a respektování práv druhých lidí. Jde zde i o smysluplné propojení života ve škole a mimo školu, k čemuž slouží nabídky mimoškolních aktivit a kroužků, které většinou školy nabízí. (MŠMT, 2017a)

Základní vzdělávání jako takové by mělo zajistit všem žákům všeobecné vzdělání, které je naplněno pomocí klíčových kompetencí. Dosažení klíčové kompetence znamená získání souboru vědomostí, dovedností a postojů, díky kterým může žák přirozeně uspět v různých situacích. Mezi cíle definované v RVP ZV patří naučit žáky základní strategie učení, motivovat je k celoživotnímu vzdělávání, podpořit v tvořivém logickém a pozitivním myšlení, podnítit žáky ke smysluplné komunikaci, spolupráci a respektu k sobě i k druhým lidem a kulturám, připravit k zodpovědnému chování k prostředí

a přírodě, podnítit k aktivní ochraně fyzického i duševního zdraví a pomoci spojit vzdělání s profesním uplatněním. Důraz je kladen hlavně na rozvoj sociálního chování, respektování druhých, otevřenou komunikaci, zacházení s emocemi, motivaci k učení a následnému životnímu uplatnění. (MŠMT, 2017a; VÚP, 2007, s. 7)

Cíle základního vzdělávání jsou obsahem šesti klíčových kompetencí. Kompetence je zde chápána jako souhrn dovedností a vědomostí snadno uplatnitelné v reálném životě. (VÚP, 2007, s. 7)

Veškeré vzdělávací aktivity by tedy měly směřovat k jejich naplnění. Jedná se o kompetence k učení, k řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní. Kompetence k učení zahrnuje schopnost samostatného a efektivního učení. Kompetencí k řešení problémů se rozumí samostatné řešení určité situace na základě vlastního úsudku a zkušenosti. Pokud je žák kompetentní ke komunikaci, dokáže naslouchat druhým lidem a zprostředkovat vhodnou zpětnou vazbu, jak ústním tak písemným projevem. Stejně tak kompetence sociální a personální je založena na mezilidských vztazích, vzájemné toleranci a umění pomoci. Kompetence občanská znamená chápání společenských norem a pravidel chování ve škole i mimo školu. Kompetence pracovní rozvíjí podnikatelské myšlení a po jejím dosažení zvládnou žáci bezpečně a efektivně zacházet s pracovními pomůckami. Všechny kompetence se prolínají všemi předměty a žák by je měl ovládat na konci deváté třídy. (VÚP, 2007)

Na druhém stupni je obsah vzdělávání následně rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí:

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace)
- Informační a komunikační technologie
- Člověk a jeho svět
- Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)
- Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- Člověk a svět práce

(MŠMT, 2017a, s. 14)

Všechny státní základní školy v České republice si vypracovávají vlastní školní vzdělávací plán (dále jen ŠVP), který blíže specifikuje a konkretizuje požadavky uvedené v RVP ZV. ŠVP je upraven tak, aby vyhovoval typu školy, individuálním žákům a prostředí, ve kterém se škola nachází. (MŠMT, 2017a)

2.3. Jazyk a jazyková komunikace

Je zřejmé, že vzdělávací oblasti se prolínají ve více předmětech zároveň. Například vzdělávací obsah Jazyk a jazyková komunikace zahrnuje výuku v předmětech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a popřípadě Další cizí jazyk. Tato oblast patří mezi stěžejní body vzdělávacího obsahu, protože dobrá jazyková úroveň je znakem všeobecné vyspělosti žáka. Cílem výuky jazyka je především rozvoj komunikační kompetence. Žáci nabývají dovedností, které jim umožňují správně rozumět, pochopit a vyjádřit se. Kromě již zmíněných třech předmětů, kde je hlavním cílem výuka mateřského či cizího jazyka, se na jazykovou kultivovanost dbá samozřejmě ve všech předmětech. Verbální i neverbální dovednosti mohou být ještě více rozvíjeny v rámci předmětu Dramatická výchova, který slouží jako doplňující vzdělávací obor. (MŠMT, 2017a, s. 16)

Jazyková oblast je podle RVP ZV cílena na pochopení jazyka jako součást historického a kulturního vývoje. Podněcuje žáky k tomu, aby se na jazyk dívali jako na sjednocující prostředek národa a důležitý nástroj celoživotního vzdělávání. Učením cizího jazyka si žák rozvíjí pozitivní vztah k mnohojazyčnosti, respektování kulturních rozdílů a k mateřskému jazyku, který slouží jako zdroj pro své osobní i kulturní bohatství. Cizí jazyk žák vnímá jako prostředek k výměně informací, vyjádření potřeb, prožitků a názorů. Současně se žák učí zvládat pravidla mezilidské a interkulturní komunikace v odlišném prostředí. v rámci vzdělávání žák samostatně získává informace a pracuje s literárními texty a zdroji různého zaměření. v jazykové oblasti je kladen cíl na vytvoření sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a na rozvoji kultivovaného projevu, díky kterému se žák může lépe prosadit. Jazyk jako takový by měl sloužit jako slovesné umělecké dílo, které by mělo podnítit žáky ke sdílení čtenářských zážitků a rozvíjet u nich emocionální a estetické vnímání. (MŠMT, 2017a, s. 17)

Témata, která jsou uvedena v RVP ZV pro 2. stupeň jsou: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání,

moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí. K předmětu Cizí jazyk byla zveřejněna ilustrační cvičení z anglického jazyka pro 9. ročník základních škol. Pro příklad uvádím cvičení z tematického okruhu Čtení s porozuměním. (Příloha 1). (MŠMT, 2017a, s. 28, 29)

2.4. Mateřský, cizí a další cizí jazyk

Mateřský jazyk

Učením cizího jazyka se u žáků rovněž prohlubuje povědomí o fungování vlastního mateřského jazyka a vztazích mezi nimi. Mateřským jazykem se rozumí jazyk určité etnické skupiny. Jedná se o první jazyk, který si dítě osvojuje od narození, slouží mu ke komunikaci s rodiči a vrstevníky. Při osvojování mateřského jazyka dochází k akulturaci a socializaci. Dítě přijímá spolu s mateřským jazykem také určité kulturní vzorce a formy chování, čímž se začleňuje do společnosti. I to, jak jedinec ovládá mateřský jazyk, záleží na schopnosti ovládnutí cizího jazyka. Učením se cizího jazyka se zároveň rozvíjí jeho jazyk mateřský. (Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J., 2001)

Cizí jazyk

Z důvodu terminologie je nutné vymezit tyto pojmy. Cizí jazyk je jakýkoliv jazyk odlišný od mateřského jazyka jedince. V mé práci budu pojem cizí jazyk zkoumat zejména z pohledu vyučovacího předmětu, který nalezneme v učebních plánech vzdělávacích institucích. V České republice je předmět cizí jazyk povinný od třetí třídy základních škol s časovou dotací 3 vyučovací hodiny týdně. Na druhém stupni je povinností vyučovat 6 vyučovacích hodin týdně. Školy mohou nabízet samozřejmě i větší časovou dotaci, 6 hodin týdně je minimum. Některé školy zavádějí výuku cizího jazyka i dříve. Mezi vyučované jazyky patří nejčastěji angličtina, němčina, francouzština, ruština či španělština. (Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J., 2001, s. 31)

Další cizí jazyk

Další cizí jazyk zde uvádím ve významu vyučovacího předmětu na základních školách. Do programu byl zařazen od školního roku 2013/ 2014. Předmět musí být nabízen nejpozději od osmého ročníku a to s minimální časovou dotací šest hodin týdně. Předmět je volitelný, žáci si ho tudíž mohou i nemusí zvolit. Volitelným předmětem může být i takzvaná konverzace v cizím jazyce. (MŠMT, 2017a)

Oba předměty slouží k všeobecnému poznání skutečností, které přesahují dovednosti získané v mateřském jazyce. Jde především o rozvoj předpokladů ke komunikaci v multikulturním světě. Učením cizích jazyků překonávají žáci jazykové bariéry, dostávají se do styku s jinými kulturami, myšlením a tradicemi. U žáků by měl být budován předpoklad k dalšímu studiu a k budoucímu osamostatnění a uplatnění se ve světě. Výhodou škol je možnost zapojení do mezinárodních projektů, během kterých získají žáci přímý kontakt s danou kulturou. (Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J., 2001)

2.5. Společný evropský referenční rámec

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (2006) obsahuje obecný základ pro vypracování jazykových kurikul a platí po celé Evropě, tedy i pro Rámcový vzdělávací program v České republice. Vznikl jako reakce na jazykovou diverzitu v Evropě. Můžeme říci, že Společný evropský referenční rámec pro jazyky (dále jen SEERJ) slouží jako jednotící nástroj evropské politiky. Požadavky vzdělávání cizích jazyků jsou v něm popsány pro různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Na základních školách je výuka zaměřena zejména na ústní komunikaci a získání takzvaného základu pro další osvojování jazyků, především v oblasti fonetiky a syntaxe. SEERJ byl použit pro konkrétní jazykové požadavky základních škol, podle kterých se předpokládá, že na konci prvního stupně dosáhnou žáci v předmětu Cizí jazyk úrovně A1 a na konci druhého stupně, to je na konci základního vzdělání, ovládají žáci úroveň A2. Co se týče předmětu Druhý cizí jazyk, na konci základního vzdělávání se očekává úroveň A1. Jelikož se zabývám vzděláváním na druhém stupni, uvádím obecnou charakteristiku jazykové úrovně A1 pro předmět Další cizí jazyk a úroveň A2 pro předmět Cizí jazyk: (MŠMT, 2017a; Běřešová, 2012)

Na úrovni A1 žák rozumí základním každodenním výrazům a frázím, jejichž hlavním cílem je splnit konkrétní potřeby, a umí tyto výrazy a fráze použít. Žák umí představit sebe a ostatní spolužáky, klade jednoduché otázky, které se týkají informací osobního rázu, např. o místě bydliště, o známých lidech, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí i odpovědět. Mluví-li druhá osoba jasně a pomalu, dokáže se žák domluvit a je ochoten jí pomoci.

Žák ovládající jazykovou úroveň A2 dokáže porozumět větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblasti, které se ho týkají, jako například základní informace o jeho rodině, nakupování, místu bydliště a zaměstnání. Žák umí komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, při kterých je zapotřebí snadná a přímá výměna informací o známých a běžných skutečnostech. Žák zvládne jednoduchým způsobem charakterizovat svou rodinu, okolí a záležitosti týkající se jeho nejdůležitějších potřeb. Úroveň A2 obsahuje 13 komunikačních témat, každé z nich obsahuje slovní zásobu. (MŠMT, 2018)

Tento výčet dovedností a znalostí je pojat velmi globálně a pomáhá učitelům jako orientační měřítko úrovní, na základě kterého jsou schopni hodnotit své žáky. Slouží také pro tvůrce kurikul. Pro detailnější charakteristiku byly pro všechny jazykové úrovně popsány jednotlivé dovednosti, jako jsou poslech, čtení, ústní interakce, samostatný ústní projev a písemný projev. Na úrovni A1 (tedy na konci deváté třídy v předmětu Další cizí jazyk) se ve čtení očekává, že žák porozumí jednoduchým slovům či frázím například na cedulích nebo v časopisech. Pokud mluví hovoří zřetelně a pomalu, žák je schopen porozumět slovům, která se týkají známých osob, místa bydliště a rodiny. V ústní interakci neboli dialogu je žák schopen jednoduše reagovat na partnerovy otázky. Ten mluví pomalu a svou výpověď mu zopakuje, popřípadě pomůže s formulací odpovědi. Žák dokáže klást jednoduché otázky týkající se sebe sama a odpovídat na ně. V samostatném ústním projevu umí krátkými a jednoduchými větami představit sebe, místo, kde bydlí a lidi ve svém okolí. V písemném projevu zvládne žák napsat krátký vzkaz či pozdrav na pohlednici. Dále pak umí vyplnit formulář obsahující osobní údaje. (MŠMT, 2018)

Na úrovni A2 (na konci deváté třídy v předmětu Cizí jazyk) se v oblasti čtení očekává schopnost přečíst krátké a jednoduché texty, vyhledat konkrétní informace v každodenních materiálech, například v novinových článcích, jídelním lístku, jízdním řádu a porozumět krátkým osobním dopisům. Při poslechu žák identifikuje známé fráze a jednoduchou slovní zásobu, která se ho bezprostředně týká, jednoduché zprávy a hlášení. Při mluvené interakci umí žák jednoduše komunikovat o známých tématech a činnostech v běžných situacích. Žák je schopen zapojit se do společenské konverzace, nerozumí však natolik, aby ji dokázal vést. V samostatném ústním projevu umí žák pomocí krátkých vět a frází popsat sebe, svou rodinu, vzdělání či životní podmínky.

V písemném projevu žák zvládne sdělit krátké zprávy, které se týkají základních potřeb, dokáže písemně poděkovat či napsat jednoduchými větami krátký dopis. (MŠMT, 2018)

2.6. Jazykové Portfolio

SERRJ byl vyvinut především pro tvůrce kurikul jako hodnotící vzor, Rada Evropy (The Council of Europe) vytvořila Evropské jazykové portfolio (European Language Portfolio), v němž si sami žáci určují svou jazykovou úroveň, zaznamenávají si své jazykové zkušenosti a úspěchy. Tím získávají přehled o tom, co už umí a co ještě mohou umět. Jazykové zkušenosti jsou prezentovány formou jazykových úrovní podle již zmíněného SEERJ. Jeho úlohou je i motivovat žáky k celoživotnímu jazykovému vzdělávání, studiu v cizině nebo do budoucna i k práci v zahraničí, proto portfolio obsahuje i jazykový pas (Language Passport), pro žáky starší šestnácti let. Ten je následně rozdělen do tří oblastí. V první části žák vyplní mateřský jazyk a všechny cizí jazyky, ve kterých je jakkoliv kompetentní, a určí svou jazykovou úroveň v pěti různých oblastech - poslech, čtení, psaní, mluvená interakce a mluvený projev. K nahlédnutí je i přehled a charakteristika všech jazykových úrovní, podle kterých se žák řídí. Druhá část obsahuje studium jazyka a záznam interkulturních zkušeností. Žák zde vyplňuje, jak dlouho studoval daný jazyk, kterou strávil v zemi, v níž se mluví daným cizím jazykem, a za jakým účelem byl jazyk používán. Ve třetí části žák zaznamenává údaje o získaných jazykových certifikátech a diplomech.

Národní ústav pro vzdělávání (dále jen NUV) vytvořil za finanční podpory Evropské unie a Ministerstva školství (dále jen MŠMT) českou verzi jazykového pasu pod názvem Europass, který nabízí mimo jiné i tvorbu životopisu a motivačního dopisu. Oba zmíněné dokumenty jsou určeny pro starší žáky a dospělé. Pro mladší žáky existují také jazyková portfolia pro všechny věkové kategorie: 0- 11, 11- 15, 15- 19, 19+ let. Fungují na stejném principu jako jazykové pasy pro dospělé. Žáci jednoduše zaškrtnou, co už umí, a tím počítač určí jejich jazykovou úroveň. Vyplňují se na internetu a žák si je může postupně generovat a tisknout. Je možné, že i učitelé mají přístup k portfoliím jednotlivých žáků. (Council of Europe, 2007; Národní ústav odborného vzdělávání, 2005)

3. Vzdělávací systém Spojeného království

Vzdělávací systém ve Velké Británii se řídí Národním kurikulem. Pojem kurikulum byl definován různými způsoby. Podle Průchy (2001) lze ke kurikulu přistupovat jako k obsahu veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení. (Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J., 2001, s. 110)

Oproti tomu v britském pedagogickém slovníku (2003) se na kurikulum nahlíží jako na užší vymezení programu výuky, což znamená veškeré učení, jenž probíhá ve škole nebo v jiných institucích a to jak plánované tak neplánované učení. (Collins, W. J. & O'Brien, P. N., 2003, s. 93, překlad vlastní)

Ježková (2010) zjistila, že pojem kurikulum je velmi široký, spadá do něj celý vývoj a osobní transformace žáka, které získal při vzdělávání. Jinými slovy jde o celek všech zkušeností, které získávají děti a mladí při vzdělávání. Autory Národního kurikula jsou Národní kurikulární rada (*National Curricular Council*) a Rada pro zjišťování výsledků vzdělávání (*School Examination and Assessment Council*). (Ježková, 2010, s. 92- 97)

V roce 1989 bylo zavedeno Národní kurikulum (NC) do všech primárních škol Velké Británie. Nevztahovalo se na školy soukromé nebo na žáky v domácím vzdělávání. Jak už bylo řečeno, cíle vzdělávání byly charakterizovány pomocí klíčových období. Na konci každého vzdělávacího období jsou žáci testováni ze všech předmětů národními zkouškami (*Standard Attainment Tests/ SATs*). Zvláštností kurikula je řízení výuky kritérii hodnocení (*attainment targets*), nikoli cíli. Žáci získají ohodnocení od 1- 5, přičemž 1 je nejméně a 5 nejvíce. Kurikulum se vztahuje k devíti předmětům a je zaměřeno na žáky od 5 do 16 let. Nejzásadnější roli mají tři, takzvaně jádrové (*core*) předměty, a to matematika, mateřský jazyk a přírodní vědy. Zbývajících 6 základních (*foundation*) předmětů tvoří dějepis, zeměpis, technologie, hudební, výtvarná a tělesná výchova. Od roku 2010 se k těmto předmětům přidává i cizí jazyk ve vyšších ročnících primární školy. V sekundárním vzdělávání je kladen důraz na široký výběr volitelných předmětů. K povinným předmětům dále patří příprava na profesní dráhu (*career education*), osobnostní, sociální, zdravotní a ekonomická výchova (*PSHE- personal, social, health and economic education*), náboženství a sexuální výchova, rodiče jsou

však oprávnění děti z těchto dvou předmětů odhlásit. (Department for Education, 2014; Ježková, 2010, s. 98- 100)

Podle citátu M. Waterse:

Kurikulum by mělo být považováno za poklad. Měli bychom být na naše kurikulum skutečně hrdi. Jde přece o učení, které se národ rozhodl předložit své mládeži. Učitelé, rodiče, zaměstnavatelé, média i veřejnost- ti všichni by měli vnímat kurikulum jako něco, co je potřeba přijmout, podpořit a oslavit. Ale především by měli mladí lidé přijít na chuť příležitostem k objevování a výkonům, jež kurikulum nabízí.

(Kocourková, Pastorová, 2011)

3.1. Historie cizích jazyků Spojeného království

Území Velké Británie bylo vždy kvůli původním keltským jazykům a kolonizaci velmi mnohojazyčné. První zmínky o výuce cizích jazyků jsou kolem roku 1000, kdy byly mnichy zaznamenány dvojjazyčné anglicko- latinské dialogy. Po dobytí Normandie panovala na území francouzština jakožto jazyk diplomacie. Postupně byla zaváděna i do školství a na francouzský jazyk bylo od té doby nahlíženo jako na první cizí jazyk. v roce 2014/15 byla francouzština dokonce povinnou součástí vzdělávání dětí od sedmi let. (McLelland, 2018)

Od šestnáctého století přibývalo více obyvatel hovořících italsky, španělsky a německy. Díky obchodování s textilem se na území Velké Británie objevila i holandština a roku 1606 byla vydána první příručka na výuku holandštiny v anglickém jazyce. v Británii vznikala prestižní školská zařízení, o která mělo zájem spousta studentů z celé Evropy, a tak po francouzštině získává velký vliv zejména v 18. století němčina. (McLelland, 2018)

Velká Británie byla ještě v šedesátých letech 19. století proti všeobecnému vzdělávání. Tím byla pozadu oproti zemím kontinentální Evropy a Spojených států amerických. Od roku 1880 byla uzákoněna povinná školní docházka po celém území Spojeného království. Co se týče výuky cizích jazyků, až v 90. letech 20. století se začal zavádět cizí jazyk v Irsku a Skotsku do primárních škol. Do té byla výuka cizích jazyků plně závislá na sekundárním školství. Prvním vyučovaným cizím jazykem Spojeného království ve všeobecném vzdělávání byla na konci 19. století francouzština. Němčina i přes nepřátelství mezi státy za druhé světové války zaujala hned druhé místo. (Singleton, Ryan, 2004; McLelland, 2018)

Kolem poloviny 20. století začala propagace výuky ruského jazyka, jako jazyka komunistické velmoci Sovětského svazu. Setkala se s malým úspěchem a skončila pádem komunistického režimu ve východní Evropě. Ke konci 20. století překonala španělština němčinu a stala se pro svou atraktivitu a nenáročnost druhým nejčastěji vyučovaným cizím jazykem. (McLelland, 2018)

Od roku 2004 začala Čínská lidová republika celosvětově rozšiřovat svůj vliv a čínská mandarínština se dostala i do britské diplomacie. Jako školní předmět je čínská mandarínština dostupná hlavně na soukromých školách. Jiné jazyky jako jsou arabština, japonština, ukrajinština či indština se vyučují jen zřídka a to ve speciálních neformálních komunitních školských zařízeních, kde probíhá výuka v sobotu. (McLelland, 2018)

3.2. Základní vzdělávání Spojeného království

Ve Velké Británii existuje mnoho typů škol, které zprostředkovávají základní vzdělávání. Nejčastějším typem jsou školy veřejné, které jsou přístupny všem žákům od 5 do 16 let a jsou zdarma. Veřejné školy už nepoužívají název státní školy (*state schools*), ale podporované školy (*maintained schools*), podpora přichází ze strany státu a veřejných prostředků. Veřejné školství zahrnuje obecní školy (*community schools*), nadační školy (*foundation schools*), dobrovolné školy (*voluntary schools*), akademie (*academies*) a gymnázia (*grammar school*). Všechny státem podporované školy musí vycházet z Národního kurikula. (Department for Education, 2014)

Vedle klasických obecních škol (*community schools*) existují školy církevní, obecný název pro náboženské školy je *faith schools* nebo *schools with a religious character*. Jsou také řízeny Národním kurikulem, ale mohou si vybrat, jaké náboženství bude na nich vyučováno. Žáci si podle svého vyznání školu vybírají. Předmět náboženství (*religious education*) najdeme ale i na veřejných nenáboženských školách. (Ježková, 2010, s. 42- 45; Department for Education, 2014)

Další velkou početnou a proslulou skupinou škol jsou školy soukromé. Existuje zde asi 2500 soukromých škol, které nesou název *public school*, *free* nebo *independent school*. Soukromé školy nemají povinnost řídit se Národním kurikulem a mohou se tak nezávisle odlišovat od veřejných norem. Klíčová je pro ně volba (*choice*),

mnohotvárnost (*diversity*) a úroveň výkonů (*standards*). Žákům, jejichž rodiny si často toto vzdělávání nemohou dovolit, jsou často udělována stipendia. Srovnáním vědomostí žáků ze státních a soukromých škol poukazovaly nadprůměrné výsledky vždy na kvalitu soukromého vzdělávání. (Ježková, 2010, s. 42- 45; Department for Education, 2014)

3.3. Struktura vzdělávání

Pro strukturu britského vzdělávání se používá pojem klíčové období (*Key stage*). Každé je vymezeno věkem, znalostmi a dovednostmi žáků, kterých na konci klíčových období dosáhnou. Povinná školní docházka je v Anglii, Skotsku a Walesu pro žáky ve věku 5-16 let s maximální hranicí 18 let. Naproti tomu v Severním Irsku, činní rozpětí povinné školní docházky 4-16 let. (Ježková, 2010, s. 45- 48, Department for Education, 2014)

Předškolní, neboli preprimární vzdělávání je označováno za základní či zakládající období (*Foundation stage* nebo *Foundation phase*). Děti ve věku 5-14 let jsou povinny plnit základní vzdělávání ve třech klíčových obdobích. První klíčové období (*Key stage 1*) je pro děti od 5 do 7 let. Druhý stupeň (*Key stage 2*) zahrnuje děti od 7 do 11 let. Tyto dvě klíčové období tvoří primární školu. (Ježková, 2010, s. 45- 48, Department for Education, 2014)

Třetí období (*Key stage 3*) je určeno dětem od 11 do 14 let a zahrnuje nižší sekundární všeobecné vzdělávání. Vyšší sekundární vzdělávání je obsaženo ve čtvrtém období (*Key stage 4*) a také vyšší střední školou (*sixth form*), někdy označovanou jako páté klíčové období (*Key stage 5*), do kterého patří zároveň instituce odborného vzdělávání (*further education institutions*). (Ježková, 2010, s. 45- 48; Department for Education, 2014)

3.4. Sekundární vzdělávání Spojeného království

Sekundární vzdělávání se začalo rozvíjet od první poloviny 20. století a to formou bezplatných sekundárních škol, které mohly přijmout až 25% žáků z primárních škol. Z Hadowovy zprávy o vzdělávání dospívajících z roku 1926 vyplývá, že byla snaha umožnit všem žákům pokračovat po primární škole na tradičních sekundárních školách nebo akademických gymnáziích, či v praktické škole, tzv. reálce (*modern school*). V roce 1939 toto vzdělávání měly absolvovat všechny děti do věku 16 let, avšak kvůli

druhé světové válce se až do roku 1947 věk školní docházky snížil na 14 let. V zájmu moderních škol bylo odlišit se od akademicky orientovaných gymnázií a strohého předávání informací. V 20. letech 20. století se předpokládaly tři druhy inteligence-akademická, technická a praktická. Na základě toho vznikaly tři typy sekundárních škol tzv. tripartitní systém. Mezi ně patřila gymnázia, nižší technické školy (*junior technical school*) a prakticky orientované moderní školy (*secondary modern school*), někdy označovány jako reálky či hlavní školy. Sekundární vzdělání bylo kodifikováno Butlerovým zákonem z roku 1944. (Department for Education, 2014; Ježková, 2010, s. 55- 60; GOV.UK, 2018a)

3.5. Výuka cizích jazyků

Podle Cambridgeského slovníku (2018) je cizí jazyk (*foreign language*) řeč, která je studována lidmi, jejichž mateřský jazyk je odlišný, a žijícími v jiné zemi, než v které je tato řeč oficiálním či hlavním jazykem. (Cambridge University Press, 2018, překlad vlastní)

Výuka cizích jazyků je řízena Jazykovým programem Národního kurikula, podle nějž je povinností vyučovat cizí jazyk (*foreign language*) v druhém klíčovém období a moderní cizí jazyk (*modern foreign language*) v 3. klíčovém období, tj. druhý stupeň základních škol (*secondary school*). Do cizích jazyků v 2. klíčovém období spadají starověké jazyky, jako je latina, antická řečtina či hebrejšтина anebo jakýkoliv moderní jazyk. Při přechodu mezi druhým a třetím klíčovým obdobím mají žáci nárok na plynulé navázání na výuku vybraného jazyka nebo si mohou zvolit jiný moderní jazyk. (GOV.UK, 2018b)

Výuka cizích jazyků je tedy povinnou součástí kurikula pro žáky od 7 do 14 let. Jazykový dokument slouží jako detailní program pro školy k rozvoji úrovně A2 v cizím jazyce a jeho obsah popisuje postup k úspěšnému dosažení zkoušky GSCE (dále jen *General Certificate of Secondary Education*). Vláda přesně neurčila, jaké cizí jazyky by se měly vyučovat. Žáci však nejčastěji skládají zkoušku z němčiny, španělštiny a francouzštiny. Objevily se však i jazyky jako například arabšтина, polšтина či japonšтина. Britská rada proto zveřejnila seznam cizích jazyků, které shledává jako nejdůležitější pro budoucnost Velké Británie. Je to španělšтина, arabšтина, francouzšтина, mandarínská čínšтина, němčina, portugalšтина, italšтина, rušтина, turečтина a japonšтина.

Z toho vyplývá, že se do popředí začínají dostávat i jazyky národů žijících mimo Evropskou unii. (Department for Education, 2014)

Ve své práci se zabývám 3. klíčovým obdobím, a proto ho blíže charakterizuji. Cíle výuky jsou plánovány tak, aby odpovídaly dokumentu *Modern foreign languages GCSE subject content*, který byl vydán Ministerstvem školství (*Department of Education*) roku 2015. Plán výuky by měl umožnit žákům účast v plynulé konverzaci s rodilým mluvčím, spontánní vyjádření myšlenek, prohloubení vědomostí o tom, jak cizí jazyk funguje, porozumění autentických textů, rozvoj povědomí o kultuře cílového jazyka a rozvoj strategie učení se cizím jazykům s ohledem na věk, zájmy a bydliště žáků. 3. klíčové období je zaměřeno primárně na gramatiku a slovní zásobu. (Department for Education, 2014)

GCSE jsou zkoušky, které skládají všichni žáci ze všech předmětů na konci 9. třídy, kromě náboženství či sexuální výchovy, jsou celostátně hodnoceny. Povinná je tedy i zkouška z jednoho z moderního cizího jazyka. (Department for Education, 2014)

Žáci by na konci 3. klíčového období měli ovládat:

1. gramatickou úroveň a slovní zásobu- to znamená, že žáci dokáží rozpoznat a použít slovesný čas, který vyjadřuje minulost, přítomnost a budoucnost, použít klíčové gramatické struktury včetně rodu a způsobu, širokou slovní zásobu, díky které žák dokáže popsat své potřeby a zájmy, správně ovládat interpunkci a pravopis (GOV.UK, 2018b)

2. lingvistickou úroveň- žák je schopen porozumět různým formám mluveného jazyka a vhodně odpovědět, správně přepsat mluvená slova a krátké věty, iniciovat a rozvíjet konverzace, slovně i písemně vyjádřit myšlenky, mluvit plynule a jistě se správnou výslovností a intonací, být schopen předvést porozumění originálních textů z různých zdrojů a také přeložit krátký text do anglického jazyka. (GOV.UK, 2018b)

Kontext učení je rozdělen do třech širokých témat. Prvním z nich je identita a kultura. To se týká osobnosti jedince a kultury, slovní zásoby, lidí, s kterými žijeme, země, v níž se nacházíme a tradic, které dodržujeme. Druhé téma zahrnuje místní, mezinárodní a světové oblasti zájmu známých lidí, charakterizují danou zemi či obecně světové zájmy. Třetím tématem je současné studium a budoucí povolání. Toto téma obsahuje slovní zásobu spojenou s dosavadním vzděláním a s volbou či motivací k budoucímu

povolání. Témata jsou velmi orientována na praxi, žáci mohou využít slovní zásobu všech okruhů v běžném životě. (Department for Education, 2015)

Národní kurikulum vyžaduje rozvoj čtyř základních dovedností, které vycházejí ze společného vzdělávacího rámce:

- Poslech- žák rozumí klíčovými informacím, vzkazům v mluveném jazyce, rozpozná čas minulý, přítomný a budoucí, vyvodí smysl delších projevů či vyprávění v kulturních a současných oblastech.
- Mluvený projev- žák se dokáže zúčastnit krátké konverzace, klade a odpovídá na otázky, jednoduše převypráví události, používá příslušnou slovní zásobu a správnou gramatiku, vyslovuje tak, aby rodilý mluvčí neměl problém s porozuměním.
- Čtení- žák rozumí a dokáže odpovědět na psaný text, vyvodí si základní informace z textu, který obsahuje velmi často používanou slovní zásobu, přeloží krátký úryvek textu do anglického jazyka, který je přiměřen k věku žáků, rozpozná klíčové informace v autentických či literárních textech.
- Psaní- žák je schopný napsat krátký text za použití jednoduchých vět, písemně vyjádří své myšlenky a názory, dělá rozdíly v minulých, přítomných a budoucích událostech, přeloží věty či krátký text z anglického do cílového jazyka a dokáže aplikovat znalost gramatických pravidel. (Department for Education, 2015)

Pro názornost přikládám gramatické požadavky pro německý jazyk v deváté třídě. Uvedené požadavky jsou psané velmi detailně.

- Pády podstatných jmen, rod, tvoření množného čísla, slabá podstatná jména, zpodstatnělá přídavná jména
- Člen- určitý, neurčitý
- Přídavná jména- koncovky přídavných jmen, přivlastňovací přídavná jména, stupňování přídavných jmen
- Zájmena- osobní, tázací, zvrtná, neurčitá, ukazovací, přivlastňovací
- Příslovce- stupňování, příslovce času a místa (*manchmal, dort, hier, oft*), časté příslovečné fráze (*ab und zu, letzte Woche*)
- Kvantifikátory, zesilovače- *sehr, zu, viel, ganz, ziemlich*

- Slovesa- pravidelná, nepravidelná, zvrtná, modální, vykání, tykání, neosobní (*es geht*), tvoření záporu, slovesné časy, minulý a budoucí čas, rozkazovací způsob
- Předložky- předložky s druhým, třetím, čtvrtým pádem
- Souvětí- pořádek slov ve větě hlavní, vedlejší a vztažné
- Číslovky, množství, datum a čas, použití předložky *seit*

Tyto standardy zahrnují i plán pro více nadané žáky. (Department for Education, 2015)

3.6. Odlišnosti dílčích zemí Spojeného království se zaměřením na výuku cizích jazyků

Území Spojeného království je členěné na dílčí země, které spadají pod jednotné státní zřízení. Některé části si však zachovaly autonomii například v oblasti vzdělávání. Národní kurikulum je tedy specifické pro potřeby jednotlivých zemí.

Skotsko

Od roku 1707 je Skotko součástí Velké Británie. Zatímco v Anglii si žáci vyššího sekundárního vzdělávání vybírají předměty, na které se chtějí specializovat, ve Skotsku je vyučování zaměřeno na všeobecnou znalost všech předmětů. Vzhledem k poloze Skotska, hraje velkou roli gaelština, původní řeč obyvatel žijících na Hebridách a dalších územích Skotska. Ve věku od 10 do 16 let mohou školy nabízet výuku těchto cizích jazyků- němčiny, italštiny, španělštiny a francouzštiny. V posledních třiceti letech se hranice zavedení prvního cizího jazyka stále snižuje. (McLelland, N., 2018, Ježková 2010)

Anglie

Na rozdíl od ostatních zemí Spojeného království je jediným úředním, a tedy i vyučovacím jazykem angličtina. Do roku 2011 platil zákon o zavedení výuky cizího jazyka již na primárním stupni. Dnes se cizí jazyky vyučují povinně mezi 14. a 16. rokem na sekundárním stupni. Do roku 2008 se žákům nabízel jeden povinný cizí jazyk národů důležitých pro Evropskou unii. Nyní školy nabízí i jiné celosvětově významné jazyky jako je arabština, francouzština, němčina, italština, japonština, mandarínská čínština, ruština, španělština nebo urdština. Z výzkumů uvedených v britském tisku

vychází, že u žáků upadá zájem učit se cizí jazyky, jelikož jejich mateřský jazyk je právě světová angličtina, jakožto lingua franca. (McLelland, N., 2018; Ježková, 2010, s. 172, 173)

Wales

Ve Walesu je uznána úředním a vyučovacím jazykem velština, která je na stejné pozici jako angličtina. Oba jazyky jsou od roku 1933 povinným předmětem od 5 do 16 let. Ve Walesu je tedy možné absolvovat celý primární i sekundární stupeň ve velšském jazyce. Roku 2003 vznikl Národní akční plán pro bilingvní Wales (*National Action Plan for Bilingual Wales*), kde je kladen důraz na výuku velštiny v raném věku. Pro Wales platí stejná nabídka výuky cizích jazyků. Žáci si i nadále mohou volit cizí jazyk, ten však není povinný. (McLelland, N., 2018; Ježková, 2010, s. 173, 174)

Severní Irsko

V Severním Irsku mohou žáci navštěvovat školy, kde je hlavním vyučovacím jazykem irština a anglický jazyk se vyučuje jen na úrovni cizího jazyka. Ve školách, kde je výukovým jazykem angličtina, se po nezávislosti Irska stala irština povinným předmětem. Pro uchování jazykového a kulturního bohatství země byl roku 2006 vydán Irský jazykový zákon (*Irish Language Act*) pro rozvoj irštiny. Žáci ve věku 11 až 14 let mají povinnost vybrat si jeden z cizích jazyků, vyjma angličtiny a irštiny. Od 14. do 16. roku musí škola žákům poskytnout možnost výuky cizím jazykům, ale žáci si předmět cizí jazyk nemusí zvolit. (McLelland, N., 2018; Ježková, 2010, s. 174, 175)

4. Porovnání systémů vzdělávání České republiky a Spojeného království

Hlavním úkolem teoretické části práce je porovnat vzdělávací systémy jednotlivých zemí se zaměřením na výuku cizích jazyků. V předchozích kapitolách jsem se zabývala dílčím popisem vzdělávacích systémů. V této kapitole se zaměřím na vyhledávání rozdílů a podobností mezi jednotlivými zeměmi. Jsem si vědoma toho, že každý ze vzdělávacích systémů má odlišnou historii a vznikl na základě jiných podnětů, ale jelikož se naše školství velmi často obrací právě na Velkou Británii, přijde mi vhodné identifikovat, v čem se tyto systémy shodují a liší.

4.1. Odlišnosti vzdělávacích systémů

Podle srovnání institucí National Statistics a MŠMT zaujímá Velká Británie větší podíl soukromých škol než Česká republika. (Department for Education, 2017; MŠMT 2017b)

V obou zemích je vzdělávání členěno na etapy, liší se však jejich rozdělení. Zatímco v České republice je podle RVP vzdělávání děleno na předškolní, základní a střední, Národní kurikulum Velké Británie vymezuje primární, sekundární a střední vzdělávání, které je dále členěno na 5 klíčových období.

V obou programech existují klíčové dovednosti a průřezové dimenze. Zatímco v českém RVP jsou důležité cíle výuky, v Británii je výuka řízena kritérii hodnocení, pomocí kterých se mohou žáci dále vyvíjet. V České republice je vzdělávání rozděleno do 9 vzdělávacích oblastí, které se prolínají ve více předmětech najednou. Oproti Velké Británii, v českém kurikulu nenalezneme postavení jádrových a základních předmětů. Ve Velké Británii jsou určeny 3 předměty (Matematika, Jazyk, Přírodní vědy) jako hlavní náplň vzdělávání a ostatní předměty jako vedlejší. Zajímavé je, že předmět cizí jazyk patří mezi vedlejší vyučovací předměty. Kurikulum dále udává řadu dalších předmětů, jako je náboženství, sexuální výchova či příprava na profesní dráhu. Rozdíl mezi oběma systémy vzdělávání je v tom, že ve Spojeném království skládají žáci na konci sekundárního vzdělávání zkoušky GCSE ze všech předmětů. V České republice žáci žádnou velkou zkoušku na konci 9. třídy nevykonávají. (Ježková, 2010, s. 98, 100)

Rozdíly jsou i ve specifikaci jazykové komunikace. RVP popisuje cíle učení cizích jazyků velmi obecně. Seznam jednotlivých dovedností RVP platí obecně pro všechny cizí jazyky, které jsou školami nabízeny. RVP dále odkazuje na SEERJ, kde jsou požadavky více specifikovány, ačkoli konkrétní gramatické jevy uvedeny nejsou.

V Národním kurikulu najdeme výčet učiva včetně konkrétní gramatiky, kterou má žák v jednotlivých etapách vzdělávání zvládnout, a dovednostmi v předmětu podle konkrétního cizího jazyku.

V České republice je možné nabízet výuku anglického, německého, španělského, francouzského či ruského jazyka. Ve Velké Británii není nabídka cizích jazyků limitována. Uvádí se však, že nejvíce žáků si vybírá španělský, potom francouzský a na třetím místě německý jazyk. (Statista, n.d.)

U nás i ve Velké Británii mají žáci povinnost učit se cizí jazyk na prvním stupni. Systémy se však liší i v tom, že v Británii si mohou žáci od 1. třídy vybrat ze skupiny antických jazyků a až na sekundárním stupni mohou začít s výukou moderních cizích jazyků, které jsou nabízeny v České republice už na prvním stupni základních škol. Protože národní zkoušky GCSE musí být složeny z jednoho moderního jazyka, žáci, kteří si už na prvním stupni zvolí jeden ze skupiny moderních cizích jazyků, nemusí studovat druhou cizí řeč. Velmi rozdílná je i věková hranice výuky cizích jazyků. Zatímco ve Velké Británii je povinná hranice 7 let, v České republice je cizí jazyk povinen od 3. třídy, to znamená přibližně kolem 8. roku. Věk, dokdy je výuka cizího jazyka povinná, je však stejný a to 15. rok neboli 9. třída.

Odlišnost nacházím i v tematických okruzích, které obsahují učivo pro 2. stupeň základních škol. Zatímco ve Spojeném království jsou předepsaná témata orientovaná na praktický život, jako jsou oblasti zájmu, vlastní identita či současné studium, v České republice jsou okruhy spíše teoretické, například: bydlení, péče o zdraví, počasí, nákupy a móda, společnost a její problémy či realie zemí příslušných jazykových oblastí.

4.2. Podobnosti vzdělávacích systémů

Jak jsem již zmínila, nezabývám se jen rozdíly, ale i tím, co mají oba vzdělávací systémy společné. Shodují se v tom, že všechny státní neboli státem podporované školy

mají povinnost řídit se Rámcově vzdělávacím programem v České republice nebo Národním kurikulem ve Velké Británii. Jak bylo řečeno, oba vzdělávací systémy měly odlišný historický vývoj, ale některé jazyky, jako latina, němčina, francouzština, se učily v obou zemích již od raného středověku.

V obou systémech vzdělávání nalezneme stejné pojmenování i popisy jednotlivých jazykových úrovní, protože se oba systémy řídí SEERJ, který byl vydán Evropskou unií. Z toho vyplývá, že na konci základního vzdělávání by měli žáci kolem 14 let dosáhnout úrovně A2 v předmětu cizí jazyk. Stejně tak v obou zemích je dostupné jazykové portfolio, které slouží k vlastnímu zaznamenávání znalostí, zkušeností a pokroků. Velmi důležitým společným znakem je povinnost výuky alespoň 1 cizího jazyka. Další cizí jazyk musí být nabízen jen v České republice. Je to dáno tím, že v Anglii se mluví a vyučuje rodným světovým jazykem. I přesto, že nabídka cizích jazyků není ve Spojeném království nijak limitována, ve skutečnosti se moderní cizí jazyky shodují s jazyky nabízenými v českém prostředí.

Jak v České republice, tak ve Spojeném Království má každá státem podporovaná škola povinnost sepsat školní vzdělávací plán (school curriculum), jenž plně koresponduje s RVP a naplňuje jeho požadavky či Národního kurikula a zároveň naplňuje potřeby škol. Ty se mohou lišit vzhledem k lokalitě, náboženství, zaměření, kultuře školy a podobně. (GOV.UK, 2018a)

5. Příprava plánu na vyučovací hodinu

V praktické části své bakalářské práce se zabývám přípravou vyučovací hodiny na téma srovnání vzdělávacího systému České republiky a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku žáků deváté třídy. Vyučovací hodinu jsem následně i zrealizovala v deváté třídě. Vybrala jsem si Základní školu v Táboře, neboť výuka cizího jazyka zde probíhá již od první třídy a dosahují zde dobrých výsledků ve výuce. Žáci, respektive rodiče, si mohou vybrat, zda se budou od první třídy učit anglicky či německy.

Moje výuka probíhala v 9. ročníku, který se dělil na dvě skupiny. Hodinu jsem si domluvila se zástupkyní ředitele pro druhý stupeň, která mě přeměřovala na pana učitele, který v této třídě anglický jazyk vyučuje. Ten mi sdělil počet žáků a jejich schopnost pracovat ve skupinách. Také mi ukázal místnost vybavenou pro angličtinu.

5.1. Popis vyučovací hodiny

Hlavní cíl vyučovací hodiny

Jelikož téma hodiny je velmi široké a dalo by se zpracovat do mnoha vyučovacích hodin, vybrala jsem jako hlavní cíl seznámení žáků s nejdůležitějšími odlišnostmi českého a britského systému vzdělávání týkající se jejich věku. Důraz je kladen na uvědomění si svého vlastního systému vzdělávání a tím i lépe pochopit systém odlišný.

Kompetence rozvíjené v rámci vyučovací hodiny

K řešení problémů- žáci jsou vedeni k tomu, aby samostatně plánovali postup řešení, aby vyhledávali vhodné informace a nacházeli shodné, podobné a odlišné znaky a aby byli schopni obhájit své výsledky

Komunikativní- žáci jsou vedeni k tomu, aby výstižně a kultivovaně vyjadřovali své myšlenky v písemném i ústním projevu, aby naslouchali promluvám druhých lidí, reagovali na ně a byli schopni se vhodně zapojit do diskuze, aby rozuměli různým typům textům, obrazovému materiálu a tvořivě jej využili ke svému rozvoji

Sociální a personální- žáci jsou vedeni k tomu, aby účinně spolupracovali ve skupině, v případě potřeby poskytli pomoc nebo o ni požádali, aby chápali potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

Občanské- žáci jsou vedeni k tomu, aby se rozhodovali zodpovědně podle dané situace a aby si byli vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu

Pracovní- žáci jsou vedeni k tomu, aby bezpečně a účinně využívali materiály a nástroje, dodržovali vymezená pravidla, plnili povinnosti a závazky a adaptovali se na nové pracovní podmínky

K učení- žáci jsou vedeni k tomu, aby vyhledávali a třídili informace a na základě jejich pochopení je efektivně využili v procesu učení, aby operovali s obecně užívanými termíny, znaky a symboly a na základě toho si utvářeli komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy (MŠMT 2017a)

Výstup vyučovací hodiny

Na konci vyučovací hodiny budou žáci schopni sami reprodukovat rozdíly jednotlivých školských systémů, na které sami v průběhu hodiny přišli.

Získané znalosti

Na konci vyučovací jednotky budou žáci znát slovní zásobu týkající se školních systémů a hlavní odlišnosti českého a britského vzdělávání.

Popis školy

Pro realizaci plánu hodiny jsem si vybrala Základní školu v Táboře, odkud pocházím, protože má dobré reference na výuku cizích jazyků. Základní škola nabízí první i druhý stupeň. Hlavním zaměřením školy je výuka cizích jazyků a informační technologie. Dle mého názoru vládne ve škole příjemná atmosféra a třídy jsou moderně zařízeny a vybaveny. Škola spolupracuje s Cambridge University a Goethe Institutem, je tedy možné složit certifikované jazykové zkoušky z anglického a německého jazyka přímo ve školní budově. Žáci se pravidelně účastní výměnných pobytů v Rakousku, Německu a Švédsku. V rámci výuky cizích jazyků žáci také komunikují s žáky z Dánska a Anglie.

Popis žáků

Původně jsem přípravu na vyučovací hodinu vypracovala pro 12 žáků 9. třídy základní školy. Těsně před začátkem hodiny mi bylo sděleno, že se počet žáků zvýšil na 19 (10 chlapců, 9 dívek), jelikož byli skupiny spojeny. Při realizaci hodiny byli všichni přítomni. Žáci mluvili plynule anglicky, bez potřeby jazykové podpory, protože se učili anglický jazyk od 1. třídy a jejich úroveň jazyka tomu odpovídala.

Popis učebny, kde výuka probíhala

Vyučovací hodina byla plánována v menší třídě, která je určena právě na výuku cizích jazyků s kapacitou přibližně pro 15 žáků. Každý žák má zde svou samostatnou lavici. Jelikož se počet těsně před hodinou zvýšil, vyučovací hodina proběhla v kmenové třídě žáků 9. třídy. Třída byla velká a žáci seděli po dvou v lavicích. Co se technického vybavení týče, třída byla vybavena počítačem a projektorem, já jsem využila jen tabuli.

5.2. Seznam aktivit a očekávání

Jednotlivých aktivit je celkem 7 a představím je formou bodů.

1. AKTIVITA (2 minuty)

Název: Seznámení

Pomůcky: míček, samolepící cedulky, psací potřeby

Popis: představím sebe: *„Hello, my name is Kristýna Peštová and i will be here with you 1 lesson. We are going to speak about British schools. Please pass the ball and tell me what's your name and if you have ever been to Great Britain. I will also send these stickers, so please write your name and stick it on your T- shirt.“*

Náplň: žáci si budou předávat míček. Kdo bude držet míček, řekne, jak se jmenuje a zda byl někdy ve Velké Británii. Zároveň si žáci napíší svá jména na samolepící cedulky a přilepí si je na sebe.

Cíl: zjištění jazykové úrovně, seznámení s žáky, „warm- up“

Očekávání: Od první aktivity očekávám seznámení se s žáky. Chtěla bych zjistit, zda mají zkušenost s britským prostředím, proto budu pokládat otázku, zda byli ve Velké Británii. Když někdo odpoví, že ano, zeptám se, kde přesně byl/a.

2. AKTIVITA (3 minuty)

Název: Brainstorming

Pomůcky: křídly, tabule (popřípadě fixy na bílou tabuli), slovník či notebook s přístupem na internet, kde si najdu slovník

Popis: napíše na tabuli dva pojmy a zakroužkuje je: „*Czech school, British school*“. Řeknu žákům, aby mi říkali pojmy, které je napadnou, když se řekne česká či britská škola. Na tabuli píše pojmy, které mi žáci řeknou. Pokud pojmy budou v českém jazyce, přeložím je, na pomoc mám slovník: „*Please tell me any words you have on your minds when I say Czech or British school.*“

Cíl: představení tématu, zjištění vědomostí žáků

Očekávání: Od žáků očekávám základní pojmy týkajících se škol, jako například *teacher, classroom, schoolmates, break, holiday, uniform, marks* a podobně. Neočekávám, že žáci budou moc aktivní. Pokud nebudou reagovat, řeknu pojem já a zeptám se, k jakému školskému systému by daný pojem přiřadili. Dá se předpokládat, že nějaké pojmy žáci řeknou česky, v tomto případě, pojem přeložím a napíše ho na tabuli.

3. AKTIVITA (5 minut)

Název: Dotazník

Pomůcky: dotazník (Příloha 2)

Popis: rozdám žákům dotazníky a řeknu jim, aby samostatně vyplnili levou část dotazníku, která se týká českého školství: „*Now take a questionnaire and fill the left part on your own.*“

Zatímco žáci vyplňují dotazník, z volných lavic vytvořím 3 stanoviště a rozložím na ně materiály k další aktivitě.

Cíl: uvědomění si vlastního systému vzdělávání

Očekávání: Od této aktivity očekávám samostatnou práci žáků. Je možné, že se budou žáci radit ve dvojicích nebo že nebudou všem otázkám rozumět a zeptají se.

4. AKTIVITA (10 minut)

Název: Stanoviště

Pomůcky: materiály potřebné na stanoviště (Příloha 3): fotky, rozvrhy, dopisy, volně pohyblivé lavice

Popis: Řeknu žákům, že v zadní části třídy jsou stanoviště s materiály k vyplnění pravé části dotazníku. „*There are three stations in the back of your classroom. Please go and get the information you need for filling the right part of your questionnaire.*“ Žáci se volně pohybují mezi stanovišti a vyplňují dotazník s informacemi o britském školství.

Cíl: získání informací o britském školství, vyplnění pravé části dotazníku

Očekávání: Od této aktivity očekávám samostatnost, jelikož každý žák má za úkol vyplnit svůj dotazník. Stejně tak budu respektovat i kolektivní práci. Když někdo z žáků najde odpověď na nějakou otázku, může ji sdílet s ostatními žáky. Očekávám od žáků i vzájemnou diskuzi nad daným tématem, jelikož odpovědi se mohou lišit podle toho, jaký dopis či článek zrovna četli. Není vždy tedy správná jen jedna odpověď.

5. AKTIVITA (15 minut)

Název: Výroba plakátů

Pomůcky: papírky se slovíčky (Maths, Drama, Science) (Příloha 4), bílý papír B1, barevné čtvrtky (použijí barvy české a britské vlajky), lepidla, samolepící páska, fixy, nůžky, obrazový materiál (Příloha 5): obrázky, mapy, fotky, vlajky

Popis: rozdělím děti do 2- 3 skupin pomocí papírků se slovíčky, které jim rozdám (*Drama, Maths, Science*, použila jsem slovíčka s názvy předmětů), děti se stejným slovem vytvoří skupinu cca po 4- 5 žácích a vytvoří plakát znázorňující rozdíly mezi českým a britským školstvím. K dispozici budou mít všechny obrazový materiál a různé psací a papírové potřeby, které rozložím na prázdnou lavici. Žáci mohou pracovat u stolů, které před tím tvořily stanoviště. Materiály ze stanovišť z předešlé aktivity umístím na 1 volnou lavici, určenou právě k obrazovému materiálu.

„Please make 2- 3 groups with the people who have the same word as yours. Create a poster with differences between Czech and British school. You can use all the materials you can see here.“

Cíl: porovnání českého a britského systému vzdělávání

Očekávání: Od této aktivity očekávám skupinovou práci a diskuzi mezi žáky. Jelikož rozdílů mezi jednotlivými školskými systémy je mnoho, sdělím žákům, ať vyberou přibližně pro ně tři nejdůležitější rozdíly, které zjistili při vyplňování dotazníků. Jsem si vědoma toho, že času, který je vyhrazený na tuto aktivitu není mnoho, a tak je možné, že žáci nebudou stíhat znázornit vše, co by chtěli. Také předpokládám, že na začátku aktivity se žáci spravedlivě rozdělí o materiály, nemám však v plánu do rozdělování materiálů zasahovat.

6. AKTIVITA (5 minut)

Název: Prezentace plakátů

Pomůcky: hotové plakáty

Popis: Žáci před tabulí představí a popíší po skupinkách svůj plakát. : *„Please come and present your poster.“*

Cíl: popis plakátů v anglickém jazyce

Očekávání: Pokud na tuto aktivitu zbyde čas, předpokládám krátké představení plakátů. Po žácích budu chtít, aby si plakáty mezi sebou ukázali a mohli je sami porovnat. U prezentace neočekávám, že budou samostatně hovořit, spíš se já budu ptát, jaké rozdíly na plakátu znázornili.

7. AKTIVITA (5 minut)

Název: Rozloučení

Popis: zeptám se žáků, co se jim líbilo, co nového se naučili, při této aktivitě si opět můžeme posílat míček: *„Please pass the ball and tell me what did you like? What have you learnt today?“*

Cíl: evaluace

Očekávání: Od této aktivity očekávám zpětnou vazbu žáků na dnešní hodinu. Ideální by byla evaluace v angličtině, ale v českém jazyce to bude dobré, protože poznám, jak učivo pochopili. Očekávám, že žáci zmíní nová slovíčka, které si během hodiny zapamatovali, že budou žáci reagovat na rozdíly, které sami zjistili, a okomentují je – co by chtěli na své škole změnit, co by naopak ponechali.

Poněvadž si žáci za celou hodinu neměli možnost napsat poznámky, při odchodu všem rozdám seznam s klíčovými pojmy a se shrnutím hlavních rozdílů českého a britského školství (Příloha 6)

5.3. Následná reflexe odučené hodiny

Vyučovací hodina splnila má očekávání. Žáci byli aktivní a z hodiny jsem si odnesla zdařilé výstupy. Doufám, že pro žáky hodina byla také přínosem. Již před začátkem hodiny ale proběhlo pár organizačních změn. Místo smluvených 10- 12 žáků jich na hodině bylo 19, jelikož třída byla spojená. Musela jsem proto na místě pozměnit pár aktivit. Před hodinou jsem měla možnost přikopírovat více dotazníků, ostatní materiál jsem rozmnožit nestačila.

Výuka probíhala na dětský den, žáci byli převlečení do kostýmů a atmosféra tak byla uvolněnější. Musela jsem začít později, protože někteří žáci se ještě převlékali a mně bylo řečeno, ať na všechny žáky počkám. Přibližně po 5 minutách jsem mohla začít s aktivitami. Pan učitel byl v hodině přítomen, ale do hodiny nezasahoval.

Následná reflexe jednotlivých aktivit

1. aktivita – Kvůli většímu počtu žáků a časovému limitu, jsem 1. aktivitu musela zkrátit. Představila jsem se a řekla žákům, o čem bude dnešní hodina. Tato aktivita zabrala 2 minuty. Poprosila jsem žáky, aby napsali své jméno na cedulku a přilepili si ji na sebe. Samolepky si posílali po třídě.

2. aktivita- Napsala jsem na tabuli do kroužku *Czech school* a *British school*. Požádala jsem žáky, aby mi říkali pojmy, které je napadnou k těmto termínům. Od této aktivity jsem chtěla zjistit, co už žáci o daném tématu vědí, a očekávala jsem, že spíše já budu předkládat pojmy. Překvapila mě aktivita žáků. Zazněly pojmy jako *General education*, *different marks* či *uniforms*. Pro doplnění jsem se zeptala, kam by zařadili pojem *boarding school* a *religious education*. Reagovali správně. Ukázalo se tedy, že dané

téma žáci znají, ale kvůli počtu žáků se nemohli všichni projevit. Na konci této aktivity jsem zjistila, že si někteří žáci nestačili napsat svá jména na cedulky. Dokončení trvalo 3 minuty.

3. aktivita- Každý z žáků si vzal jeden dotazník a samostatně vyplňoval levou část. Čekala jsem, že si budou žáci nad otázkami povídat, ale ve třídě bylo úplně ticho. Mezitím jsem chtěla vytvořit stanoviště na další aktivitu, ale kvůli počtu žáků nebyly žádné lavice volné. Procházela jsem mezi lavicemi a viděla, že žáci pečlivě vyplňují každou otázku. Žáci měli hotovo po 5 minutách.

Dotazníky jsem si následně vybrala. Na první otázku odpovídali všichni žáci podobně, popsali svoji školu jako velkou a světlou budovu. Britskou školu popsali jako jednoduchou tmavou budovu z cihel. Na otázku, co nosí na sobě, odpověděli všichni žáci stejně, co chtějí, v Británii nosí uniformy. Český oběd se skládá ze tří jídel, na druhou stranu v Británii mají děti často k obědu sendviče. Škola, na které jsem vyučovala, začíná v 8:15, v Británii škola začíná kolem 9- 9:15. Časy, kdy končí vyučování, se velmi lišily. Přestávky v Británii jsou delší než v České republice. Většina žáků uvedla, že chodí do školy pěšky nebo je vozí rodiče autem. V Británii je typický školní autobus. Některé hodiny si žáci mohou vybírat i v České republice. Na otázku, kde jsou školy jen pro dívky nebo chlapce, odpovídali žáci podobně, že jen v Británii, v České republice jsou školy smíšené. Správně žáci odpověděli, že v britských školách začíná den shromážděním. Na některé předměty, hlavně na jazyky a sport, žáci mění třídu. Poslední otázka, jak si představují internátní školy, nebyla asi správně formulována. Někdo to chápal tak, že chodí do školy celý týden, a tak odpověděl ano, já však měla na mysli internátní typ škol, kde žáci zůstávají i přes noc. K nahlédnutí přikládám vyplněný dotazník. (Příloha 7)

4. aktivita- Jelikož jsem neměla připravená stanoviště, požádala jsem žáky, aby vytvořili skupinky po 4- 5 členech. Žáci vytvořili 5 skupin velmi rychle. Připravené papírky na rozdělení do skupin jsem tedy nepoužila, jelikož jsem jich měla málo. Protože jsem potřebovala i pracovní plochu, požádala jsem o spojení lavic. Na ně jsem rozdala materiály a řekla žákům, ať v nich najdou informace k vyplnění pravé části dotazníku. Poradila jsem jim, že jednotlivá stanoviště mohou střídát, protože každá skupinka má odlišné materiály. Tato aktivita zabrala žákům 15 minut. Nyní už žáci mezi sebou diskutovali. Konverzace mezi nimi probíhala v českém jazyce. Když se

drželi tématu a vyplňovali dotazníky, tak jsem do jejich práce nezasahovala. Nejčastěji diskutovali o tom, že každý našel jinou odpověď. Materiály byly totiž z různých typů škol, a tak se informace mírně lišily. Mezitím jsem na volných dvou lavicích připravila materiály na výrobu plakátů. Když měla většina žáků hotovo, přešla jsem k další aktivitě.

5. aktivita- Požádala jsem žáky, aby se vrátili na svá původní stanoviště a ve skupinách vyrobili plakát znázorňující rozdíly, které zjistili při vyplňování dotazníků. Byla jsem bohužel připravena jen na 2- 3 skupiny, a tak nebylo materiálu mnoho, ale myslím, že se žáci spravedlivě rozdělili a věci si vypůjčili. Ve skupinách pracovali skoro všichni žáci. Při obcházení mezi jednotlivými skupinami jsem sdělila žákům, ať vyberou 2 až 3 rozdíly, které na plakát znázorní. Také jsem je upozornila na poslední dvě minuty, které jim zbývaly na dokončení práce. Některé skupiny více psaly, ale většina nejdříve lepila obrázky a až po mém pobídnutí tam rozdíly napsali. Tato aktivita trvala 15 minut, tedy až do konce hodiny. Když zazvonilo, žáci se nerozutekli, jak jsem očekávala, ale každá skupina plakát dokončila a odevzdala. Při odchodu ze třídy jsem žákům rozdala list se shrnutím hodiny.

Plakáty jsem si po hodině vyhodnotila. Žáci na ně znázornili tyto informace: rozdílné známky, doprava do školy, oblečení, internátní školy, střídání učeben, strava, začátek a konec výuky a délka přestávek. K nahlédnutí přikládám 2 vyrobené plakáty. (Příloha 8)

Na 6. a 7. aktivitu mi nezbyl čas, ale to jsem předpokládala. Pokud by hodina měla pokračování, určitě by se zbylé dvě aktivity daly použít v další vyučující hodině.

5.4. Návrh změn vedoucích k vylepšení realizace vyučovací hodiny

Domnívám se, že hlavní cíl vyučovací hodiny byl splněn. Vyplněné dotazníky a vyrobené plakáty dokazují, že rozdíly žáci sami pochopili. Za největší problém k dosažení lepších výsledků považuji neočekávaně zvýšený počet žáků, a to skoro o polovinu. Neměla jsem čas připravit si dostatek materiálu, ale i s ohledem na typ aktivit se hodina nedala vhodněji přizpůsobit. Myslím si, že v takovém počtu žáků bych poslední skupinové aktivity znovu nerealizovala a ubrala bych na volném pohybu žáků po třídě. Všem skupinám bych dala stejné materiály, aby se žáci v tomto případě

nemohli domlouvat. I přesto jsem ale ráda, že moje snaha o samostatnou práci studentů proběhla úspěšně. Již před začátkem plánování přípravy na hodinu jsem se chtěla vyhnout přímému frontálnímu výkladu faktů. Chtěla jsem žáky motivovat k samostatné činnosti a podnítit je k přemýšlení a uvědomění si své vlastní kultury. Takové pojetí bych tedy zachovala i nadále.

5.5. Umístění vyučovací hodiny na Metodický portál

Mým dalším úkolem v praktické části mé práce bylo umístit vyučovací hodinu na Metodický portál RVP.CZ, který je veřejně přístupný a slouží také jako inspirace pro širokou pedagogickou veřejnost. Příprava měla být umístěna v pododdíle jménem Sborovna, v kategorii druhý stupeň a anglický jazyk. Umístění hodiny na portál pro mě nebylo vůbec snadné. Po přihlášení jsem byla několikrát odhlášena a domnívala jsem se, že je chyba na mé straně. Kontaktovala jsem tedy správce webu, který mi vysvětlil, že v současné době slouží portál jen pro čtení a je tedy nemožné do něj cokoli vkládat či upravovat. Po domluvě byl správce ochoten mou přípravu na portál vložit sám a díky tomu je dostupná pro veřejnost na adrese: https://wiki.rvp.cz/Sborovna/5Pripavy_na_vyuku/2.st/Anglick%C3%BD_jazyk/Porovn%C3%A1n%C3%AD_Vzd%C4%9BI%C3%A1vac%C3%ADho_Syst%C3%A9mu_%C4%8Cesk%C3%A9_Republiky_a_Spojen%C3%A9ho_Kr%C3%A1lovstv%C3%AD_Velk%C3%A9_Brit%C3%A1nie_a_Sevn%C3%ADho_Irska. (Národní ústav odborného vzdělávání, 2012)

6. Terminologie

Při porovnávání vzdělávacích systémů odlišných zemí dochází k terminologickým potížím. Jedná se o překlady různých typů škol anebo zavádění nových termínů do českého jazyka z cizojazyčné literatury. V mé práci proto často uvádím termíny v obou jazycích. Využila jsem pedagogických slovníků a uvádím zde několik termínů, abecedně seřazených a dle mého názoru podstatných, které mohou využít žáci na druhém stupni základních škol, případně pedagogové. S pojmy jsem pracovala také při přípravě plánu na vyučovací hodinu. Při realizaci vyučovací hodiny dostali žáci na konci vyučovací jednotky seznam s vybranou slovní zásobou. (Příloha 9)

Závěr

Cílem teoretické části mé bakalářské práce bylo představit vzdělávací systém v České republice a ve Spojeném království se zaměřením na výuku cizích jazyků na druhém stupni základních škol a následně je porovnat. Úkolem praktické části práce bylo představit přípravu plánu na vyučovací hodinu anglického jazyka pro devátou třídu základní školy a umístit ji na Metodický portál RVP.CZ jako praktickou ukázkou zapojení průřezového tématu Multikulturní výchova do anglického jazyka.

K naplnění cíle bakalářské práce jsem v českém prostředí čerpala především ze závazného dokumentu Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání a v britském prostředí jsem primárně vycházela z Národního kurikula pro vzdělávání na druhém stupni základních škol. Pro splnění praktické části jsem nejprve vytvořila plán hodiny a následně i vyučovací hodinu zrealizovala v 9. třídě základní školy a popsala. Součástí praktické části bylo umístit přípravu na hodinu na Metodický portál RVP.CZ. Protože portál nebyl již aktivní a sloužil jen pro čtení, přípravu na hodinu za mě zveřejnil správce Metodického portálu.

Při komparaci vzdělávacích systémů České republiky a Spojeného království jsem zpracovala informace, které jsem zjistila studováním jednotlivých systémů. Porovnávala jsem tudíž veškeré údaje obsahující historický vývoj cizích jazyků, charakteristiku základního a hlavně sekundárního vzdělávání se zaměřením na výuku cizích jazyků.

Došla jsem k následujícím důležitým výsledkům:

Na rozdíl od RVP ZV, Národní kurikulum Spojeného království uvádí konkrétní jazykové dovednosti členěné dle určitého cizího jazyka, jenž by měl žák dosáhnout na konci sekundárního vzdělávání.

Oproti České republice nabídka cizích jazyků Spojeného království na druhém stupni není jakkoliv limitována, záleží tedy na školách, jaký cizí jazyk je vyučován. Výjimkou tak není například výuka mandarínské čínštiny či arabštiny.

Vzhledem k britskému členění vzdělávání na klíčové etapy, s výukou cizího jazyka, se ve Spojeném království začíná ve věku 7 let, v České republice je podle RVP ZV škola povinna začít s výukou cizího jazyka až ve 3. třídě, to znamená okolo 8. roku žáka.

RVP ZV i NC se shodují v dosažení jazykové úrovně A2 na konci sekundárního vzdělávání, protože odkazují na Společný Evropský Referenční Rámec pro Jazyky, jenž udává přesné jazykové úrovně, které jsou pro sekundární vzdělávání shodné. Co se týká konkrétního obsahu výuky cizích jazyků, v Národním kurikulu Spojeného království jsem našla více tematických okruhů orientovaných na praxi než v České republice.

V přípravě na hodinu jsem nejprve shromáždila materiály týkající se tématu a následně jsem vymyslela aktivity, které vedly k seznámení žáků s hlavními odlišnostmi českého a britského systému vzdělávání v deváté třídě. Zjistila jsem, že žáci deváté třídy již věděli mnoho informací o dané problematice, a tak jsem se snažila žáky podnítit k uvědomění si vlastní kultury vzdělávání a porovnat ji s kulturou Spojeného království pomocí předložených autentických materiálů. Hlavním výstupem a zároveň evaluací vyučovací hodiny bylo vytvoření plakátů znázorňující odlišnosti obou systémů vzdělávání.

Na závěr bych uvedla možné varianty rozšíření bakalářské práce. Velmi mě zaujala oblast Multikulturní výchovy. Bylo by zajímavé zkoumat výuku cizích jazyků z pohledu žáků z odlišných kultur, kteří se do Spojeného království či do České republiky přistěhovali.

Použitá literatura

Bérešová, J. (2012). *Spoločný európsky referenčný rámec a jeho odraz vo výučbe mladších žiakov anglický jazyk*. Trnava, Slovensko: SAP.

Börner, O., Debus, H., Rogalla, P., Preedy, I., Oldham, P. & Wrobel, J. (2017). *Camden Market I*. Braunschweig, Německo: Diesterweg westermann.

British council. (c2018). *StudyUK*. [vid. 2018-05-17]. Dostupné z: https://study-uk.britishcouncil.org/?_ga=2.66475563.487220503.1530808190-105717894.1526213579

Britská vlajka (n.d.). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://www.statnivlajky.cz/velka-britanie>

Bus Breaks into House (2009, January 9). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://ukokolafvanderveen.blogspot.com/2009/01/bus-breaks-into-house.html?m=1>

Cambridge University Press (c2018). *Cambridge Dictionary*. [vid. 2018-01-13]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/english-as-a-foreign-language>

Collins, W. J. & O'Brien, P. N. (2003). *The Greenwood Dictionary of Education*. London, Anglie: Greedwood Press.

Council of Europe (2007). *European Language Portfolio*. [vid. 2018-05-10]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/portfolio>

Department for Education (2014). *The national curriculum in England Key Stages 3 and 4 framework document*. [vid. 2018-03-17]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/381754/SECONDARY_national_curriculum.pdf

Department for Education (2015). *Modern foreign languages, GCSE subject content*. [vid. 2018-05-06]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/485567/GCSE_subject_content_modern_foreign_langs.pdf

Department for Education (2017). *Schools, pupils and their characteristics: January 2017*. [vid. 2018-06-05]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/650547/SFR28_2017_Main_Text.pdf

Diesel School Bus Funding Opportunity (2017, August 3). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://metroenergy.org/2017/08/diesel-school-bus-funding-opportunity-missouri/>

Discover Ideas about England Map (n.d.). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.pinterest.com/pin/380343131002611548/>

Edelhoff, Ch. & Schmidt, T. (2017a). *Notting Hill Gate 1*. Braunschweig, Německo: Diesterweg westermann.

Edelhoff, Ch. & Schmidt, T. (2017b). *Notting Hill Gate 1 Workbook*. Braunschweig, Německo: Diesterweg westermann.

Gourmet Food Comes to the School Canteen (2016, March 8). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://www.hamptoncollege.org.uk/news-events/gourmet-food-comes-to-the-school-canteen/>

GOV.UK (2018a). *Department for Education*. [vid. 2018-05-17]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-education>

GOV.UK (2018b). *National curriculum in England: languages programmes of study*. [vid. 2018-03-03]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-languages-programmes-of-study/national-curriculum-in-england-languages-programmes-of-study>

Church of England Primary School (2012, November 16). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.broadwayparishcouncilsomerset.org.uk/church-of-england-primary-school/>

Ježková, V., Dvořák, D. & Chapman, Ch. (2010). *Školní vzdělávání ve Velké Británii*. Praha, Česko: Karolinum.

Kasper, T. & Kasperová, D. (2008). *Dějiny pedagogiky*. České Budějovice, Česko: Grada.

Kocourková, Š. & Pastorová M. (2011). *Pojetí klíčových kompetencí v kurikulech vybraných zemí*. Praha, Česko: VÚP.

Long, R. & Bolton, P. (2016). *Language teaching in schools (England)*. Briefing paper, 07388. [vid. 2018-02-17]. Dostupné z: www.parliament.uk/commons-library | intranet.parliament.uk/commons-library

Maintaining the Timetable (2017, February 7). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://www.osmis.co.uk/course-catalogue/2018/2/7/maintaining-the-timetable>

Maybe School Uniforms aren't So Bad After All (2017, March 2). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://bryantarchway.com/maybe-school-uniforms-arent-so-bad-after-all/>

McLelland, N. (2018, February). The history of language learning and teaching in Britain. *The Language Learning Journal*, 46, 6-16. doi: 10.1080/09571736.2017.1382052

MŠMT (2013). *Opatření Standardy 2013 příloha4_AJ.pdf*. [vid. 2018-07-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/31531/>

MŠMT (2017a). *Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání*. [vid. 2018-04-17]. Dostupné z: www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2017.pdf

- MŠMT (2017b). *Chceme kvalitní veřejné školy. Soukromé jsou dobrý doplněk*. [vid. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/chceme-kvalitni-verejne-skoly-soukrome-jsou-dobry-doplnek>
- MŠMT (2018). *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*. [vid. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencniramec-pro-jazyky>
- Najvar, P. (2010). *Raná výuka cizích jazyků v České republice na konci 20. století*. Brno, Česko: Paido.
- Národní ústav odborného vzdělávání. (2005). *europass*. [vid. 2018-05-06]. Dostupné z: www.europass.cz
- Národní ústav odborného vzdělávání. (2012). Metodický portál. [vid. 2018-04-06]. Dostupné z: <https://rvp.cz/>
- Národní ústav odborného vzdělávání. (c2008). *Anglicko- český a česko- anglický slovník odborného vzdělávání*. [vid. 2018-05-17]. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/Knihovna/Anglicko_cesky_slovník_odboreneho_vzdelavani.pdf
- Nástěnná Mapa ČR* (2018). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://skola-servis.cz/produkt/nastenna-mapa-ceska-republika-reliefni/>
- Oxford University relax gender dress- code (2012, July 31). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://www.fyne.co.uk/oxford-university-relax-gender-dress-code/>
- Průcha, J. (1999). *Vzdělávání a školství ve světě*. Praha, Česko: Portál.
- Průcha, J. (2002). *Moderní pedagogika*. Praha, Česko: Portál.
- Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J. (2001). *Pedagogický slovník*. Praha, Česko: Portál.
- Sherman, T. (2017). *LINGUA FRANCA*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*). [vid. 2018-07-07]. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/LINGUA_FRANCA
- School Building, Oxford Road* (2009, September 4). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:School_buildings,_Oxford_Road_-_geograph.org.uk_-_1472873.jpg
- Schoolbus* (n.d). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.sdapcd.org/content/sdc/apcd/en/grants-and-incentives/school-buses.html>
- Singleton, D. & Ryan, L. (2004). *Language Acquisiton: The Age Factor*. Dublin, Irsko: Cromwell Press.
- Stahl- Klimmt, J. & Klimmt, R. (2017). *Camden Market 1, Klassenarbeitstrainer*. Braunschweig, Německo: Diesterweg westermann.

Statista. (n.d.). *Percentage of all candidates taking a European language a level exam in England from 2010 to 2017 by subject*. [vid. 2018-05-07]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/343020/england-european-language-candidates-a-level/>

Survey of Historic School Buildings in Georgetown: The Fillmore School (2011, 17 February). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://georgetownmetropolitan.com/2011/02/17/survey-of-historic-school-buildings-in-georgetown-the-fillmore-school/>

Školní Jidelna (n.d.). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://www.souviz.cz/skolni-jidelna>

Teachers can take away the food parents give children for lunch (2015, 2 July). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.express.co.uk/news/uk/588290/Teachers-powers-seize-DESTROY-pupils-unhealthy-packed-lunches-nanny-state-crackdown>

Things To Look Out For When Purchasing School Uniforms (2016, May 30). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://www.ecaformacion.com/things-to-look-out-for-when-purchasing-school-uniforms/>

Vlajka k Lodi- Česká Republika (n.d.). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.boat007.cz/lode-cluny/vlajky/vlajka-k-lodi-ceska-republika.html>

VÚP. (2007). *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. Praha, Česko: Výzkumný ústav pedagogický v Praze.

Základní Škola Bernarda Bolzana v Táboře (2017, September 9). [obrázek]. [vid. 2018-06-11]. Dostupné z: https://taborsky.denik.cz/zpravy_region/bernardo-bolzano-skolu-inspiruje-uz-dvacet-let-20170909.html

Seznam příloh

Příloha 1- Čtení s porozuměním

Příloha 2- Dotazník

Příloha 3- Materiály potřebné na stanoviště

Příloha 4- Papírky se slovíčky

Příloha 5- Obrazový materiál

Příloha 6- Seznam klíčových pojmů

Příloha 7- Vyplněný dotazník

Příloha 8- Plakáty

Příloha 9- Slovníček

Přílohy

Příloha 1- Čtení s porozuměním

Vzdělávací obor	Cizí jazyk
Ročník	9.
Tematický okruh	3. Čtení s porozuměním
Očekávaný výstup RVP ZV	CJ-9-3-02 Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat (např. vybere, přiřadí, ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující obsah daného textu) 2. žák odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu 3. žák porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů
Ilustrativní úloha	
<p>Přečti si úryvky textů a přiřaď k nim jejich původ. Dvě možnosti jsou navíc. A) e-mail B) shopping list C) recipe D) poem E) weather forecast F) test G) instructions H) play I) fairy tale</p> <p>Vzor: If you can come, please meet me at the train station at 4:30pm on Monday. See you soon! Yours Brenda email</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'Help!' cried the gingerbread man and the fox ate up the gingerbread man in one big bite. So there was no gingerbread man for the cat or the dog or the cow or the horse or the children or the little old man or the little old woman. They all went home again and had nothing for their tea. 2. Preheat oven to 200 degrees Celsius. Put all the ingredients into a large bowl. Beat all the ingredients together with a wooden spoon. Then add the corn and mix. Pour the mixture.... 3. When is the Independence Day? A) July 4th B) June 5th C) June 4th 4. We are expecting a sunny day, with high temperatures up to 32 degrees Celsius. It could be foggy in the morning in the south of the country so be careful while driving 5. Get off the bus at The Green Park. Walk around the pond to Hazel Road. Walk along until you get to the library. Then turn right and the Westbury School is there on the left. 6. 200g strawberries, a jar of jam, four loaves of white bread, 2 bottles of pear juice, 3 packets of peanuts... 	
Poznámky k ilustrativní úloze	CJ-9-3-02.1; CJ-9-3-02.3

QUESTIONNAIRE

	Your (Czech) school	British school
What does your school look like?		
What do you wear at school?		
What do you have for your lunch?		
What time does your school start?		
What time does your school finish?		
How long are your breaks?		
How do you get to school?		
Can you choose your lessons?		
Is your school only for boys or girls?		
What do you start and finish your school day with?		
Do you change the classrooms during the day?		
Do you stay at your school for a whole week?		

Příloha 3- Materiály potřebné na stanoviště

(Survey of Historic School Buildings in Georgetown: The Fillmore School, 2011)

(Schoolbus, n.d)

(Teachers can take away the food parents give children for lunch, 2015)

Y7CM	1 9.15 to 9.55	2 9.55 to 10.45	3 11.05 to 11.55	4 11.55 to 12.45	5 1.45 to 2.35	6 2.35 to 3.25
Monday	Literacy	English	Maths	ICT	PSCHE	Geography
Tuesday	English	Art	French	Science	Design Technology	
Wednesday	Literacy	DT	Art	Drama	ICT	Science
Thursday	PE	Maths	RE	English	History	PSCHE
Friday	Literacy	Maths	Art	Science	PE	

Daily Assembly Time (9.00 - 9.15) Break time (10.45 - 11.05) Lunch time (12.45 - 1.45)

(Maintaining the Timetable, 2017)

(Oxford University relax gender dress- code, 2012)

(Edelhoff & Schmidt, 2017a, s. 94)

My name is Gail. I am 12 years old and I am from Kirkcaldy in Scotland.

I go to a boarding school. That means that I live and sleep at my school and only come home for the holidays. Our school uniform is a green sweatshirt, a white shirt and a green and red skirt.

School starts at quarter to nine, lunch is at half past twelve and school finishes at four o'clock. I play hockey once a week and I often go to the cinema with my friends.

My favourite subjects are English and drama. I am a member of the school drama club – our next play is *Alice in Wonderland*.

I have to be in bed by nine. But I often talk to my friends for some time before I go to sleep.

(Börner, Debus, Rogalla, Preedy, Oldham & Wrobel, 2017, s. 55)

My name is Tobias and I am 12 years old. I am from Toronto and I go to Summerhill School in England.

Summerhill School is a boarding school and it is very special. I can decide which lessons I want to go to. I like science, geography and English. They are my favourite subjects and I always go to the lessons. I don't like maths but I sometimes go because it helps me with my science lessons.

I don't have to wear a school uniform. Normally I wear jeans and a T-shirt. We don't usually have homework so in the afternoons I play with my friends.

I sometimes go to bed late and sometimes early.

(Börner, Debus, Rogalla, Preedy, Oldham & Wrobel, 2017, s. 55)

My name is Ethan. I am eleven years old. I go to Summerhill School in England. Summerhill is a boarding school. All the pupils live and sleep at the school.

Summerhill School is very special. We can choose our lessons. I like science, geography and English. They are my favourite subjects. I always go to the lessons. I don't like maths, so I don't go to the lessons very often.

We don't wear school uniforms at Summerhill. I wear jeans and a T-shirt or a sweatshirt.

We don't usually get homework. I can play with my friends in the afternoon. I think my school is great.

(Edelhoff & Schmidt, 2017b, s. 100)

YEAR 7		1	2		3	4		5
time	8.35– 8.50	8.50– 9.50	9.50– 10.50	10.50– 11.10	11.10– 12.10	12.10– 13.10	13.10– 14.00	14.00– 15.00
Monday	registration	history	English	break	maths	science	lunch	drama
Tuesday		ICT	history		RE	maths		science
Wednesday		maths	English		art & design	geography		music
Thursday		English	German		PE	PE		maths
Friday		German	maths		geography	English		ICT

(Börner, Debus, Rogalla, Preedy, Oldham & Wrobel, 2017, s. 46)

YEAR 7		1	2		3	4		5	
time	8.40– 9.00	9.00– 10.00	10.00– 11.00	11.00– 11.20	11.20– 12.20	12.20– 1.20	1.20– 2.15	2.15– 3.15	3.15– 3.20
Monday	registration/ assembly	German	English	break	maths	science	lunch	drama	afternoon registration
Tuesday		ICT	history		RE	maths		science	
Wednesday		English	maths		art	geography		music	
Thursday		science	German		PE	PE		English	
Friday		history	ICT		geography	English		maths	

(Edelhoff & Schmidt, 2017a, s. 96)

Gillian: Hi, David! The weekend at last!
History on a Friday afternoon is so boring.
It's my last lesson before the weekend. I
hate it.

David: Really? I love it. History is my favourite
subject. But my last lesson on Friday is
maths! That's terrible!

Gillian: I have maths on Friday, too – before
lunch. But Friday mornings are great. My
first lesson is music – that's really cool.
And then I have art with Mr King ...

David: Oh, he's your favourite, isn't he?

Gillian: Well, yes, his lessons are really good.
But, I mean, I just really like art ... And
some other lessons are so boring, like
science or maths ...

David: Oh, you can say that again. By the
way, nice new school uniform! You're lucky!
I like the blue shirts.

Gillian: Well yes, the shirts are OK – but the
boys' ties: blue and black ...

David: You're right about that. Our ties look
better.

Gillian: I'd rather wear no school uniform at
all – but who asks me?

David: I know. Anyway, I'm so hungry. I
missed lunch in the canteen today.

Gillian: I never eat in our canteen. I always
take sandwiches for lunch. But I'm hungry,
too. Let's go to Burger Queen.

David: OK! Let's go. You know what? The
best thing about Fridays is that ...

(Edelhoff & Schmidt, 2017a, s. 94)

Hi everyone,

My name is Clara Clart and I am twelve years old. I have got two sisters. Anika is seventeen years old and Saskia is fifteen years old. I live in a house with my mum, dad and our dog Keira. She is a border collie and she is four years old.

I am in year two at Lomond School in Helensburgh. It is a nice school. My favourite subjects are art and English because I love drawing and reading books. I don't like maths and history but Mr Minnis, our history teacher, is nice. Now I like history more.

My school starts with assembly (Versammlung) at ten to nine in the morning. All students and teachers meet in the hall. We sing a song and hear all the new information about school. The lessons start at nine o'clock. At one o'clock we have lunch. I always eat lunch with my friends Mira and Sarah. The food at my school is not bad. My favourite lunch is pizza or spaghetti with tomato sauce. After lunch we have two more lessons. School finishes at half past three.

In the afternoon I do my homework, read, watch TV or play with Keira. On Fridays I usually go to my dancing class. I like dancing to modern pop music. Sarah and Mira sometimes visit me. Then we listen to music or watch TV together.

In the evening the family meets and we eat dinner together. My sisters go to bed at ten o'clock. I have to go to bed at nine o'clock. That's really unfair! But my parents say: "You need to sleep ten hours." So what time do I get up? If you know the answer write to me and tell me about you and your day!

(Stahl- Klimmt & Klimmt, 2017, s. 37)

Welcome to Haverstock

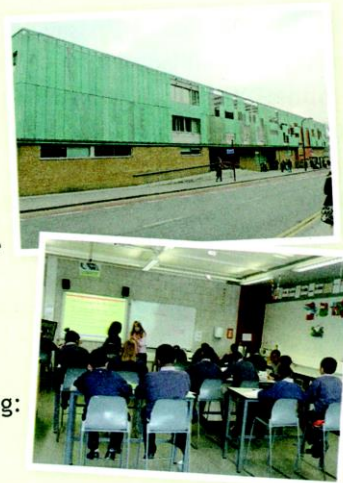
Dear new student,

Welcome to your new school!

There are 100 teachers and 1200 students at Haverstock. The school has got five computer rooms and there are interactive whiteboards in all the classrooms. There is a big library with lots of books. Students can take the books home to read them. There are a lot of school clubs at Haverstock. Most students are members of one or two school clubs and we are sure that there is a club for you, too.

Please bring every day: your schoolbag with a pencil case, two pens and pencils, a rubber and a ruler. You can also bring: a calculator, a dictionary, felt tips and a pencil sharpener. You have to wear your school uniform every day.

Please come to Ms Lang's office on your first day. She is the school secretary and she takes you to your classroom. She also gives you your Haverstock identity card.

(Börner, Debus, Rogalla, Preedy, Oldham & Wrobel, 2017, s. 34)

M7 British schools

At Haverstock we have got assembly every Monday – all the kids in my year meet in the gym and our headteacher and the other teachers tell us about school projects, sports events, school clubs or plans for the school. Our teachers have got their own rooms. They always teach in the same room and the students come to the teacher's room. There are a lot of clubs at my school. You can do sports, play an instrument, play chess and many more things.

What clubs are there at YOUR school?

(Börner, Debus, Rogalla, Preedy, Oldham & Wrobel, 2017, s. 35)

(Edelhoff & Schmidt, 2017a, s. 94)

Příloha 4- Papírky se slovíčky

SCIENCE	SCIENCE	SCIENCE	SCIENCE
SCIENCE	MATHS	MATHS	MATHS
MATHS	MATH	DRAMA	DRAMA
DRAMA	DRAMA	DRAMA	

Příloha 5- Obrazový materiál

(School Building, Oxford Road, 2009)

(Bus Breaks into House, 2009)

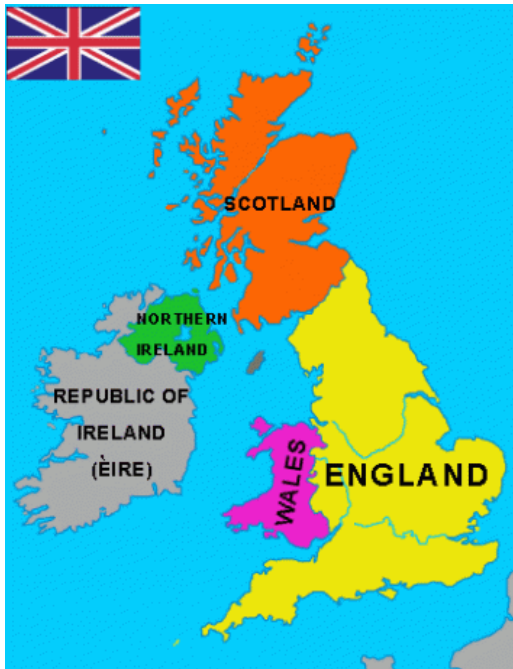
(Gourmet Food Comes to the School Canteen, 2016)

(Školní Jídelna, n.d.)

(Nástěnná Mapa ČR, 2018)

(Discover Ideas about England Map, n.d.)

(Church of England Primary School, 2012)

(Diesel School Bus Funding Opportunity, 2017)

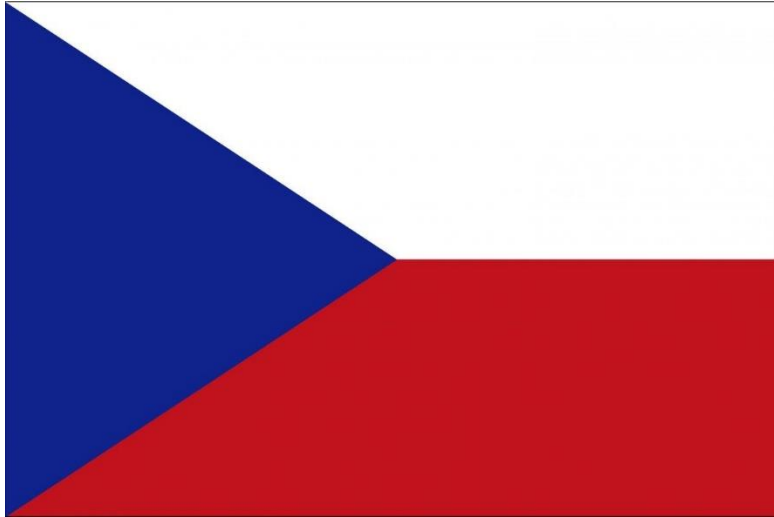
(Základní Škola Bernarda Bolzana v Táboře, 2017)

(Maybe School Uniforms aren't So Bad After All, 2017)

(Things To Look Out For When Purchasing School Uniforms, 2016)

(Vlajka k Lodi- Česká Republika, n.d.)

(Britská vlajka, n.d.)

What have you learnt today?

VOCABULARY

- Boarding school – internátní škola
- School uniform – školní uniforma
- Public school- soukromá škola
- School club – školní kroužek
- Assembly/ registration – shromáždění
- RE = Religious Education
- PE = Physical Education
- School canteen – školní jídelna
- _____
- _____

BRITISH SCHOOL

- School starts at 9 am
- Sandwiches for lunch
- School for boys/ girls
- Teacher stays in one classroom classrooms
- _____
- _____

X

CZECH SCHOOL

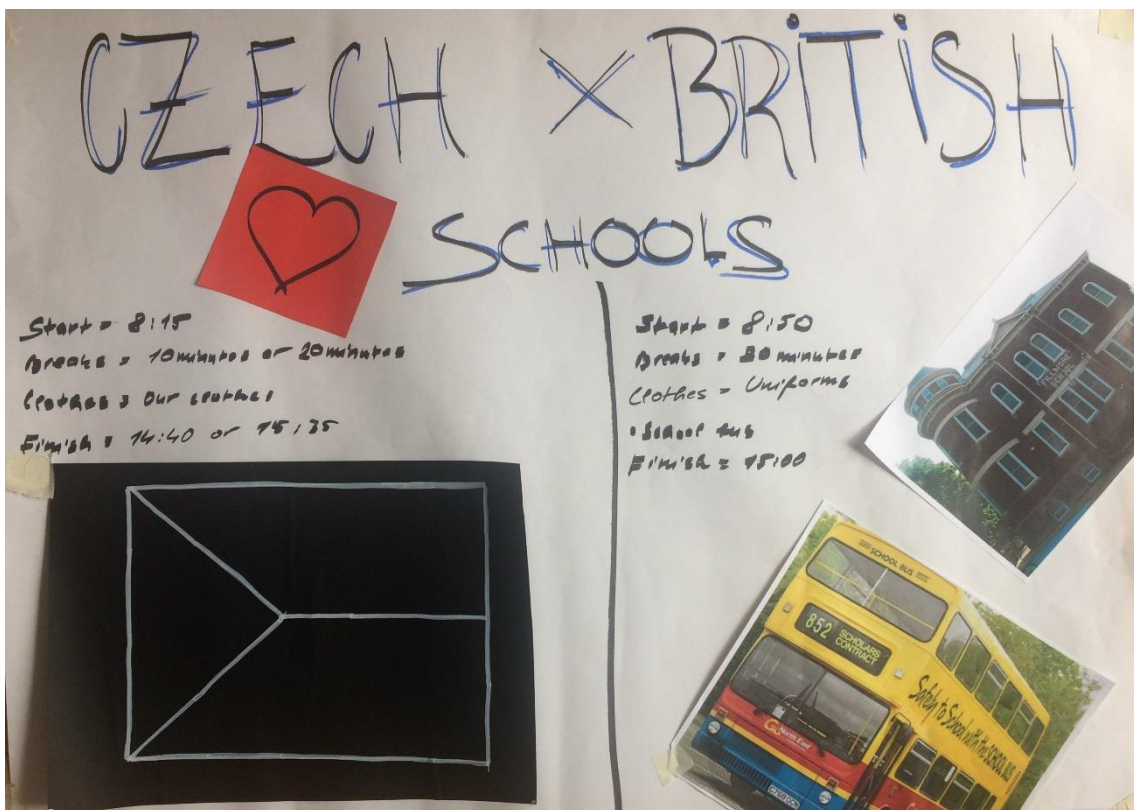
- School starts at 8:15 am
- mixed pupils
- Teachers change the
-

Příloha 7- Vyplněný dotazník

QUESTIONNAIRE

	Your (Czech) school	British school
What does your school look like?	Colorful, L shape	Simple
What do you wear at school?	Everyday clothes	Uniforms
What do you have for your lunch?	All sorts of food	Lunchboxes
What time does your school start?	8.15am	9:15
What time does your school finish?	14.40 / 15.35 / 12.50	8.40 9.00
How long are your breaks?	10-20 minutes	20-55 minutes
How do you get to school?	My family drops me off on the way	school bus
Can you choose your lessons?	Some of them	Yes
Is your school only for boys or girls?	Both	Depends
What do you start and finish your school day with?	Preparations Cleaning the class	An assembly
Do you change the classrooms during the day?	Sometimes yes	Yes
Do you stay at your school for a whole week?	only for 5 work days	No

Příloha 8- Plakáty

Příloha 9- Slovníček

- Alternativní škola *alternative school*
- Církevní škola *church school/ denominational school/ parochial school*
- Cizí jazyk *foreign language*
- Čas na hraní *playtime*
- Čítanka *reader*
- Dějepis *history*
- Doprava žáků *student transportation*
- Druhý jazyk *second language*
- Druhý stupeň základní školy *second stage of basic education*
- Druhý stupeň základní školy *second stage of basic education*
- Druhý stupeň ZŠ *lower secondary school/ middle school*
- Dvojjazyčná škola *bilingual school*
- Dvouhodina *double period*
- Francouzština *French language*
- Fyzika *Physics*
- Gymnázium *general upper secondary school/ gymnasium*
- Hlášení se o slovo (zvednutím ruky) *hand raising*
- Hodnocení *assessment/ evaluation*
- Hřiště *playground*
- Hudební výchova *music education*
- Chemie *Chemistry*
- Internát *boarding facility/ boarding house/ boarding school*
- Jazyková škola *language school*
- Každodenní činnost *everyday activity*
- Knihovna *library*
- Konzultační hodiny *tutorials/ office hours*
- Kreslení (vyučovací předmět) *drawing*
- Lekce *lesson/ unit*
- Matematika *Mathematics/ Maths (brit., hovor.)/Math (am.,hovor.)*
- Mateřská škola *kindergarten/ nursery/ nursery school*
- Mateřský jazyk *mother tongue*

- Maturita *final upper- secondary leaving examination/ upper- secondary school leaving examination*
- Mimoškolní aktivita *out- of- class activity*
- Náboženství (vyučovací předmět) *religion/ religious education/ RE*
- Němčina *German language*
- Povinná četba *required reading*
- Povinná školní docházka *compulsory school attendance*
- Poznámka (ve škole) *bad mark*
- Praktická škola *practical school*
- Prázdniny (školní) *school holidays*
- Primární škola *primary school/ elementary school (USA)*
- První stupeň základní školy *first stage of basic education*
- První stupeň základní školy *first stage of basic school*
- Předmět *subject*
- Přestávka *break*
- Rodilý mluvčí *native speaker*
- Rozvička (nejen jako tělesná aktivita) *warm- up exercise*
- Rozvrh hodin *schedule/ timetable*
- Ruština *Russian language*
- Ředitel/ ředitelka školy *head/ headmaster (UK)/ principal (USA)/ schoolhead (EU)*
- Shromáždění *assembly/ registration*
- Slovní hodnocení *oral assessment*
- Slovník *dictionary*
- Soukromá škola *private school/ independent school/ public school*
- Spolužák *classmate/ school fellow*
- Státní škola *state school/ maintained school/ goverment- funded school*
- Střední škola *secondary school/ secondary education*
- Střední vzdělání *upper secondary education*
- Stupnice známek *grading scale: 1- excellent, 2- very good, 3- good, 4- satisfactory, 5- fail*
- Systém vzdělávání *education/ educational system*
- Šatna *cloak room*
- Škola požadující školné *fee- paying school*

- Školné *fee/ school fee/ tuition/ tuition fee*
- Školní autobus *school bus*
- Školní docházka *school attendance*
- Školní družina *after- school bus*
- Školní exkurze *excursion/ insructional trip*
- Školní jídelna *school canteen*
- Školní kroužek *school club*
- Školní rok *school year/ academic year*
- Školní uniforma *school uniform*
- Školník *caretaker/ school keeper/ school janitor (USA)*
- Tělocvik *physical education/ PE*
- Třída *class/ form (USA)*
- Třídni kniha *class register*
- Třídni učitel *class teacher*
- Učebna *classroom*
- Učebnice *textbook/ coursebook*
- Učení cizího jazyka *foreign language learning*
- Úkol *assignment/ task*
- Univerzita *university*
- Veřejná škola *public school*
- Volný čas *leisure time*
- Vybavení *equipment/ facility/ facilities*
- Vysoká škola *higher education institution*
- Vyučovací hodina *lesson/ teaching hour*
- Vyučovací jazyk *language of instruction/ education*
- Vyučování/ výuka *teaching/ lessons/ instruction*
- Vzdělání *education*
- Zájmový kroužek *extra- curricular activity*
- Základní škola *basic school*
- Zeměpis *Geography*

(Průcha, 2005)